

Olaug Sæverud, PPT i Fosenregionen (red.)

REGIONAL HÅNDBOK FOR FOSEN

Idé - og veiledningshefte

- Del II av Strategisk plan
- Om Språk- lese- og skriveopplæring og bruk av læringsstrategier
- Overgang barnehage til skole - til og med 10.trinn
- Revidert utgave 2015

HOVEDTEMAER MED UNDERPUNKTER

A. LOVER OG PLANER, SENTRALE OG LOKALE FØRINGER, UTDRAG side 1 -12

- + Lov om barnehager, utdrag. Litt om Rammeplan og temahefter som foreligger
- + Opplæringsloven, utdrag. Litt om læreplaner for grunnleggende norsk og morsmål
- + Informasjonsskjema til bruk i kommunene ved overgang fra barnehage til skole
- + Samarbeid/ rutinebeskrivelser for kommunene i Fosen ved overgang til skolealder
- + Rutinebeskrivelser for minoritetsspråklige/tospråklige barn og deres familier:
Samtaleskjema fra regional plandokument (Se Fosen Regionråd, regionkonsulenten, 2013)

B. OM SPRÅK side 13 - 17

- + Om Tras: Verktøy for observasjon og tiltak knyttet til barns språkutvikling
- + Litt om språkvansker, begrep og begrepssystemer
- + Forskningsbasert begrepslæringsmodell fra Fosen og Trøndelag i samarbeid med Bredtvet Kompetansesenter
- + De 100 mest vanlige orda
- + SMART- plan

C. OM SKRIVING side 18 -19

- + Definisjon av skrivning.
- + Skriveutvikling. Skriveveien
- + Utvikling av blyantgrepet
- + Prosessorientert skrivning
- + Nasjonalt senter/Skrivesenteret: Eksempler på skriverammer

D. OM LESING side 20 -22

- + Lesekompetanse og lesing. Beskrivelser og definisjoner
- + Leseutvikling. Modeller
- + Helhetslesing og det lesemetodiske forløpet

E. OM LÆRINGSSTRATEGIER side 23 - 30

- + Definisjon. Forklaringer
- + Illustrasjoner
- + Veiledende progresjonsplaner for kommunene i Fosen

F. BRUK AV MAPPE/PORTEFØLJE side 31 - 34

- + Definisjon med forklaringer /utdyping
- + Illustrasjoner

G. SJEKKLISTER, KARTLEGGING OG OPPFØLGING. ANSVAR OG RUTINER

Side 35 - 60

- + Veiledende oversikt, temamøter med foresatte vedr innhold i plan
- + Sjekkliste for kartlegging og oppfølging i Fosen
- + Oversikt over IL- Basis, gruppeprøve
- + KTI. Kontrollert Tegneiaktakelse, framgangsmåte
- + **Fosen-maler** for oppsummering etter kartlegging, lesing og regning
(Sendt som egne dokumenter til skolene)

H. LITTERATUR, VERKTØY OG NETTADRESSER side 61 -62

BARNEHAGELOVEN, UTDRAG - RAMMEPLAN, TEMAHEFTER

LOV OM BARNEHAGER ikraftsettelse 01.01.2006

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.....

Barnehagen skal gi grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. ...

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg ..

BARNEHAGENES RAMMEPLAN, revidert og iverksatt 2006

Temahefter - Rammeplan for barnehagene

For å støtte barnehagens arbeid med innføring av ny barnehagelov og revidert rammeplan, er det utarbeidet egne temahefter. Målet er at heftene skal formidle kunnskap og erfaringer som grunnlag for refleksjon.

Målgrupper er først og fremst at ansatte i barnehagene, eiere og barnehagemyndigheter kan ha nytte av heftene

- Om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen
- Om barn med nedsatt funksjonsevne
- Om antall, rom og form i barnehagen
- Om barns medvirkning
- Om samisk kultur
- Om de minste barna i barnehagen
- Om IKT i barnehagen
- Om språklig og kulturelt mangfold
- Om natur og miljø
- Om menn i barnehagen, om å rekruttere og beholde menn i barnehagen
- Om likestilling i det pedagogiske arbeidet i bhg

OPPLÆRINGSLOVA, UTDRAG - LÆREPLANER

§ 2-1. Rett og plikt til grunnskoleopplæring

Barn og unge har plikt til grunnskoleopplæring og rett til off. grunnskoleopplæring i samsvar med lova og tilhøyrande forskrifter. Plikten kan ivaretaast gjennom off. grunnskoleopplæring eller gjennom anna tilsvarande opplæring. Retten til grunnskoleopplæring gjeld når det er sannsynleg at barnet skal vere i Noreg i meir enn tre månader. Plikta til grunnskoleopplæring byrjar når opphaldet har vart i tre månader. Dept. kan i sælege tilfelle fritta elevlar frå denne plikta.

§ 2-3. Innhold og vurdering av grunnskoleopplæringa

Ein del av undervisninga etter § 2-2 kan brukast til fag og aktivitetar som skolen og elevane vel, til leirskoleopplæring, undervisning ved andre skolar eller på ein arbeidsplass utanfor skolen..

... Grunnskolen er delt i eit barnetrinn (1.-7.) og eit ungdomstrinn(8.-10.)...

....Departementet gir forskrifter om fag, mål for opplæringa ,omfanget av faga og gjennomføringa av opplæringa.

.. Elevane skal vere aktivt med i opplæringa. Undervisningspersonalet skal tilretteleggje og gjennomføre opplæringa i samsvar med læreplanar gitt etter lova her. Rektor skal organisere skolen i samsvar med

§ 2-6 Teiknspråkopplæring i grunnskolen

Elevar som har teiknspråk som førstespråk, har rett til grunnskoleopplæring i og på teiknspråk...

Kommunen kan bestemme at opplæringa i og på teiknspråk kan givast på ein annan stad enn den skolen eleven soknar til..

Barn under opplæringspliktig alder med særlege behov for teiknspråkopplæring....rett til

§ 2 -8 Særskilt språkopplæring for elevlar frå språklige minoritetar

Elevar i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevlar også rette til morsmålopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge delar. Morsmålopplæring kan leggjast til annan skole enn den eleven til vanleg går ved. Når morsmålopplæring og tospråklig fagopplæring ikkje kan givast av eige undervisningspersonale, skal kommunen så langt som mogleg leggje til rette for anna opplæring tilpassa føresetnadene til elevane..

§ 5 - 1. Rett til spesialundervisning

Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet ,har rett til spesialundervisning..

§ 5-3 Om sakkyndig vurdering.

§ 5-6 Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Kvar kommune og kvar fylkeskommune skal ha ei pedagogisk-psykologisk tjeneste. Tjenesta kan organiserast i ein kommune i samarbeid med andre kommunar eller med fylkeskommune.

§ 9a-1, §91-2, §9a-3 Omhandler krav og rettigheter knyttet til det fysiske og psykososiale miljøet

Alle elevlar i grunnskolar og videregående skular har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.... (Se egen handlingsplan i din kommune og skole) www.lovdato.no

LÆREPLANVERKET KUNNSKAPSLØFTET (2006) BESTÅR AV :

Generell del, prinsipper for opplæringen, læreplaner for fag, fag- og timefordeling, tilbudsstruktur

Se Utdanningsdirektoratets nettsider: www.udir.no

LÆREPLANER I GRUNNLEGGENDE NORSK OG MORSMÅL

Nye læreplanene i grunnleggende norsk og morsmål fra høst 2007

Kunnskapsdepartementet fastsatte 02.07. 2007 nye læreplaner i grunnleggende norsk og morsmål for minoritetsspråklige elever. De nye læreplanene er nivåbaserte og gjelder derfor for elever med ulik alder og erfaringsbakgrunn. De erstatter tidligere læreplaner i norsk som andrespråk og morsmål. Det blir utarbeidet et kartleggingsverktøy, veiledningsmateriell og etterutdanningsstilbud i forbindelse med innføring av læreplanene....
Tas i bruk i grunnskolen og første år i videregående opplæring fra skoleåret 2007/2008

Se Utdanningsdirektoratets nettsider

Viser også til

Strategiplan Likeverdig opplæring i praksis! Revidert utgave, februar 2007.

NAFO: Veien videre. Sluttrapport. Likeverdig opplæring i praksis! 2011

INFORMASJONSSKJEMA VED SKOLESTART Unntatt offentlighet. Off. loven § 5a
(Mal kan hentes ut på kommunenes nettsider) Forvaltningsloven § 13.1

Formålet med informasjonsskjemaet:

Skolen har som oppgave å tilrettelegge best mulig for alle barn som begynner på skolen. Derfor vil det være viktig at skolen får *relevant* informasjon vedr hvert enkelt barn, informasjon som har betydning for deres læring, vekst og utvikling. Slik informasjon har til hensikt å gjøre skolen i stand til å skape en best mulig trygg og god oppstart for hver enkelt.

Framgangsmåte og ansvar:

- Barnehagestyrer eller helsesøster innhenter *skriftlig samtykke* fra foresatte om å gi relevant informasjon til beste for hvert enkelt barn.
- Spørsmålene besvares skriftlig og utfyllende av pedagogisk ledelse i barnehagen *i samtale med foresatte på våren eller av helsesøster på førskolekontroll* dersom barnet ikke er i barnehage.
- Etter samtykke fra foresatte kan det legges ved et bilde av barnet.
- *Barnehagestyrer eller helsesøster sender/overleverer til rektor ved mottakerskolen før 1. mai.*
- Skjemaet brukes som grunnlag for samtale i faglig overgangsmøte mellom barnehage, helsesøster og skole før sommerferien.
- Skjemaet tas med i første foreldresamtale etter skolestart som utgangspunkt for samtale.
- Kontaktlærer er ansvarlig for at skjemaet makuleres innen 31.12. samme år som barnet begynner på skolen.

Barnets navn:

Navn på barnehagen / helsestasjon:

Navn på mottaker- skole:

1. Hvordan fungerer barnet i lek- alene og sammen med andre barn?
2. Hvordan fungerer barnet i aktiviteter som styres av voksne? (lytte, vente på tur med mer)
3. Hvordan tar barnet kontakt med jevnaldrende?
4. Hvordan tar barnet kontakt med voksne og melder fra om egne behov?
5. Er det situasjoner som skolen bør være spesielt oppmerksom når det gjelder barnets behov for ekstra omsorg?
6. Hva liker barnet spesielt godt å holde på med av leike- aktiviteter?
7. Liker barnet å holde på med sanger, rim og regler, leikeskrive, tegne, leike med tall?
8. Liker barnet å bli lest for og/eller se i bildebøker? Er det bøker som barnet er blitt spesielt glad i?
9. Kan barnet skrive noen bokstaver eller navnet sitt eller hermeskrive bokstaver/navnet sitt?
10. Er det andre opplysninger dere synes er viktige at skolen får? f. eks trivsel, helse, fysisk og motorisk utvikling, syn, hørsel, språk.
11. Andre opplysninger du/dere mener er av betydning for skolen for å kunne tilrettelegge best mulig?
12 . Eksempler på arbeidsmåter som barnet er vant med fra barnehagen:

Dersom det er informasjon du/dere som foresatte ikke ønsker å gi skriftlig, men muntlig, er de fint om du/dere kontakter skolen ved rektor i god tid før skolestart

Sted:

Dato:

Underskrift, foresatte:

Sted:

Dato:

Underskrift, barnehagestyrer eller helsesøster:

BJUGN KOMMUNE: RUTINEBESKRIVELSE OVERGANG BARNEHAGE TIL SKOLE

(Det er utarbeidet egen plan i barnehagene for skolestartere i Bjugn kommune).

TIDSPUNKT	INNHold	ANSVAR
VÅR 1.5 ÅR FØR SKOLESTART	Møte mellom barnehagens og skolens ledelse vedr enkeltbarn som vil trenge omfattende ressurser i forbindelse med skolegangen	Ansvarsgruppas koordinator i samarbeid med barnehagens ledelse heim, ppt og helsestasjonen
HØST ÅRET FØR SKOLESTART	Foreldresamtale: Det orienteres om nedfelte rutiner i forbindelse neste års skolestart For barn som ikke går i barnehage siste året før skolestart	Barnehagen Helsesøster orienterer om førskoleopplegget i kommunen og om rutiner før og ved skolestart.
HØST /VINTER	Førskolekontroll hos helsesøster	Helsesøster
VINTER	Oppstart "Bli - kjent dager" For førskolebarn i kommende nærskole. Bli kjent med det fysiske miljøet og barnegruppas sammensetning	Rektor inviterer i samråd med barnehagens ledelse. Ansvarlig for gjennomføring: Pedagoger i skolen i samarbeid med pedagoger i barnehagen
TIDLIG VÅR FØR 15.03	Samarbeid knyttet til enkeltbarn med særskilte tilretteleggingsbehov har pågått. Kommende skoleår avklart ift behov for IOP	Barnehagens ledelse i samarbeid med skolens ledelse; PPT, helsesøster, evt. andre
APRIL, MAI	Innskriving på skolen	Rektor
INNEN 1. MAI	Foreldresamtale i barnehagen/ev ved helsestasjonen. Utfylling av informasjonsark med skriftlig samtykke fra foresatte. Arket skal inneholde relevant og nok info med tanke på skolestart. Bilde av barnet etter samtykke legges ved.	Pedagogisk leder for de som går i barnehagen Helsesøster for de som ikke går i barnehage
MAI	Overføringsmøter, gjennomgang av bla Informasjonsarket med utgangspunkt i TRAS	Rektor ansvarlig for å kalle inn. Ansvarlig for gjennomføring: Kommende kontaktlærere i samarbeid med barnehagene, helsesøster for de som ikke går i barnehage
MAI, JUNI	Infomøte for foresatte til skolestartere: Skoletilbudet, Sfo - tilbudet, presentasjon av skolens nære samarbeidspartnere	Rektor i samarbeid med egne pedagoger og samarbeidspartnere
TIDLIG HØST ETTER SKOLESTART	Ved behov: Kontakt tas med barnehagen for avklaring av info ved skolestart Foreldrekonferanse der Informasjonsarket tas med i samtalen og evalueres i forhold til utvikling. Temamøte for foresatte: Begynneropplæring	Kontaktlærer i samråd med foresatte Kontaktlærer Kontaktlærer

OSEN, ROAN, ÅFJORD KOMMUNER: Samarbeidsprosedyrer ved overgang til skole i Nord-Fosen (rev vår 2013)

Når	Mål: Gjøre skolestarten så trygg som mulig for barn og foresatte	Ansvar
Tidlig høst året før skolestart	Møte mellom barnehagens ledelse og skolens ledelse vedr enkeltbarn som vil trenge omfattende ressurser i forbindelse med skolestart	Ansvarsgruppas koordinator i samarbeid med barnehagens ledelse, heim, ppt og helsestasjon
Sen høst/tidlig vinter før skolestart	Temakveld for foreldre og ansatte i barnehager: Barns språk- og begrepsutvikling, betydningen av å lese for barn	Barnehagen sammen med PPT
Før 15. mars April	Samarbeid knyttet til enkelte barn med særskilte behov har pågått og avklares i forhold til tiltak Skolen kjøper inn hefte "God skolestart" Barnehagen deler ut i foreldremøte i barnehagen med samme tema	Rektor Barnehagestyrer
April	Foreldresamtale i barnehagen: Barnehagen har innhentet skriftlig samtykke fra foresatte vedr overlevering av nødvendig informasjon til skolen (info- ark og bilde). Skolen ønsker kort og relevant info om sosial utvikling, samspill, språkutvikling/ språklig bevissthet, ev interesse for skoleforbedende aktiviteter som f. eks bokstaver, tall, tegning. Info om helse og ev funksjonshemninger dersom skolen bør vite dette	Barnehagestyrer
Medio mai	Fagmøte mellom barnehage og skole	Rektor Barnehagestyrer
Slutten av april kveldsmøte	Informasjonsmøte for foreldre med bl annet Lærere/antall skoledager SFO - satser Måltider /dagsrytme Arbeidsmåter/tema/planer Førskoleopplegg i mai Info om ulike tjenester som helsesøster, PPT og bv.tj.	Rektor Kontaktlærere Avd leder fritid Helsesøster Leder PPT Leder bv.tj
Medio mai	Besøksdag på skolen Alle barna deltar	Kontaktlærere for 1 årstrinn Ansatte i barnehagene
Først på juni	Besøksdag på skolen	Kontaktlærere for 1. Årstrinn

RISSA KOMMUNE: Overgang fra barnehage/førskolealder til skole (side 1 av 2)

Utarbeidet brosjyre for eneheter i Rissa vil inneholde barnehagens årsplan for førskolebarna). (Rev høst 2010)

Utdrag fra Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver:

"Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til 1 klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. Planer for barns overgang fra barnehage til skole må være nedfelt i barnehagens årsplan. Barnehage og skole er begge institusjoner for omsorg, oppdragelse, lek og læring. Barn vil møte både likhetstrekk og ulikheter mellom institusjonene. Barnehage og skole bør gi hverandre gjensidig informasjon om sine respektive virksomheter. Barnehagen og skolen har et felles ansvar for at barn kan møte ulikhetene med nysgjerrighet og tillit til egne forutsetninger. Det må legges til rette for at barnet ka ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen, og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole."

TRAS er et observasjonsverktøy som brukes i barnehagen., og danner blant annet grunnlag for overgangssamtaler med foreldre på våren i barnehagen. Vanligvis oversendes ikke TRAS skjema til skole, men ved særskilt opplæringsbehov hos enkeltbarn, vil det være nyttig å bruke verktøyet videre inn i skolen. Et informasjonsark med bilde av barnet og med bakgrunn i foreldresamtale.

TRAS videresendes til skolen med foresattes samtykke før skolestart og makuleres ved utgangen av 1. årstrinn.

Når	Hva	Ansvar
Mars Året før skolestart	Samarbeidsmøte med skolen ang barn med ekstra opplæringsbehov og som krever omfattende ressurser	PPT kaller inn i samarbeid med barnehage/ev helsestasjonen
August 1 år før skolestart	Utdeling av brosjyre og barnehagens årsplan	Barnehage Helsesøster
September	Barnehagen har fokus på å lese for barn. Barnehagen oversender navneliste over 5- åringer i sin enhet til helsesøster. Helsesøster skal dermed kunne gi informasjon til foreldre som ikke har barn i førskolealder i barnehagen. Møte med skolen ang førskolebarn med ekstra behov for tilrettelegging for neste års skolestart. Møteplanlegges, bl.a. samarbeidsmøter mellom barnehage og skole om IOP	Barnehagen innhenter samtykke fra foresatt og tar kontakt med helsesøster PPT innkaller i samarbeid med barnehage/ evt helsestasjonen
Oktober	Foreldresamtaler <i>Min en felles utflukt for alle førskolebarn i samme skolekrets i løpet av skoleåret (se februar og mai/juni)</i>	Barnehagen Samarbeid mellom barnehagene. Styrer ved Arneberg og styrer ved fembøringen tar initiativ til første utflukt med flere barnehager tilhørende samme skolekrets, samt de som ikke går i barnehage

RISSA KOMMUNE: Overgang fra barnehage/førskolealder til skole (side 2 av 2)

Når	Hva	Ansvar
Januar	Foreldremøte i barnehagen for foreldre til skolestartere til høsten Familiesenteret med kommunale hjelpetjenester presenterer seg Førskolegruppe	Styrere ved Arneberg, Fagerbakken og fembøringen tar kontakt med helsestasjonen for å ivareta førskolebarn som ikke går i barnehage Barnehagen inviterer Barnehagen
Februar	Førskolegruppe <i>Min en felles utflukt for alle førskolebarn i samme skolekrets i løpet av skoleåret (Se oktober og mai/juni)</i>	Barnehagen Styrer ved Arneberg og styrer ved Fembøringen tar initiativ til første utflukt med flere barnehager tilhørende samme skolekrets, samt de som ikke går i barnehage
Mars/ april	Førskolegruppe Foreldresamtaler - utfylling av overgangsskjema med bakgrunn i TRAS	Barnehagen Barnehagen. Helsesøster for barn som ikke går i barnehagen
Mai/ juni	Mål: Forberede en god skolestart Overgangsskjema ferdig 1. mai. Overleveres skolen før fagmøte mellom barnehage og skole Fagmøte mellom ped. Leder bhg og kontaktlærer skole samt helsesøster. Hver bhg for seg <i>Min. en felles utflukt for alle førskolebarn i samme skolekrets i løpet av skoleåret (se oktober og februar)</i> Førskoledager Foreldremøte for skolestartere: Info om klasse, kontaktlærere, omvisning, skolens planer, SFO	 Barnehage, ev helsesøster ansvarlig for å klargjøre skjema Skolens ledelse innkaller til fagmøte Samarbeid mellom de ulike barnehagene. Ønskelig å ha med kommende kontaktlærer hvis det er mulig Skolen tar initiativ Skolens ledelse innkaller Leder for SFO til stede i møtet
Sept/oktober	Foreldresamtale på skolen, blant annet med utgangspunkt i informasjonsskjema Foreldremøte skole/SFO: En helhetlig skolehverdag Fagmøte/ kontakt mellom ped. leder i bhg for førskolegruppa året før og kontaktlærer for 1. trinn	Kontaktlærer Skolen ved kontaktlærer og leder for SFO Kontaktlærer tar initiativ til dette

ØRLAND KOMMUNE: SAMARBEIDSPROSEDYRER Side 1 av 2

Egen utarbeidet brosjyre til foresatte. Samtaleark vedr min.språklige/tospråklige

TIDSPUNKT	INNHOOLD	ANSVAR
1 ½ ÅR FØR SKOLESTART	Møte mellom barnehagens ledelse og skolens ledelse vedr enkeltbarn som vil trenge omfattende ressurser i forbindelse med skolegangen	Ansvarsgruppas koordinator: Samarbeid med barnehagens ledelse heim, ppt og helsestasjonen
TIDLIG HØST ÅRET FØR SKOLESTART	<p>Årlig Foreldremøter fo alle barn</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ For alle barna i den enkelte barnehage: <p>Betydningen av å lese for barn Barns språk- og begrepsutvikling Barnehagenes språkplan</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ For foresatte til skolestartere i den enkelte barnehage: <p>skoleklubben, læreplan og barnehagens språkplan, overgangsrutiner bhg/ skole</p> <p>Brosjyre vedr rutiner i forbindelse neste års skolestart deles ut</p> <p>Foreldresamtaler i barnehagen (helsestasjonen for barn som ikke går i barnehage)</p>	<p>Styrer i den enkelte barnehage i samarbeid med sine pedagogiske ledere</p> <p>Barnehagen (eller helsestasjonen med mulighet for å konsultere barnehage vedr språkutvikling)</p>
HØST /VINTER	Førskolekontroll hos helsesøster når barnet er ca 5 ½ år Samarbeid knyttet til enkeltbarn med særskilte tilretteleggings behov pågår	<p>Helsesøster</p> <p>Barnehagens ledelse i samarbeid med skolens ledelse, ppt, helsesøster, ev andre</p>
MARS/ APRIL FØR 15.03. APRIL SEINEST 30.04.	<p>Kommende skoleår avklart når det gjelder behov for IOP</p> <p>Innskriving på skolen</p> <p>Besøksturer på skolen for førskolegruppa</p> <p>Foreldresamtale i barnehagen eller helsestasjonen. Utfylling av informasjonsark med skriftlig samtykke. Arket skal inneholde nok relevant informasjon med tanke på skolestart jfr arbeidet med bla TRAS. Bilde av barnet etter samtykke sendes med arket.</p> <p><i>For barn som vurderes å få videre behov for særskilte opplærings tiltak i skolen når det gjelder læring og utvikling.</i></p> <p><i>Se infoark og skjema for minoritetsspråklige/tospråklige</i></p>	<p>Barnehagens ledelse i samarbeid med skolens ledelse, ppt, helsesøster, ev andre.</p> <p>Rektor</p> <p>Pedagoger i barnehagen ansvarlig i samarbeid med nærskolen</p> <p>Leder i barnehagen i samarbeid med foresatte og pedagoger</p>

ØRLAND KOMMUNE: SAMARBEIDSPROSEDYRER (Side 2 av 2)

TIDSPUNKT	INNHOOLD	ANSVAR
NB 01. 05.	Frist for overlevering av informasjonsark fra leder i barnehage til skolen. Dersom behov for særskilt tilrettelegging, nyere TRAS med tiltaksregistrering. følger med	Styrer i barnehagen leverer rektor ved nærskolen
MAI	Helsesøster sørger for at infoarket for barn uten barnehageplass inneholder adekvate opplysninger og med samtykke fra foresatte.	Helsesøster i samarbeid med foresatte leverer nærskolen
MAI/JUNI	Fagmøte mellom pedagoger i barnehagene og skolen. Gjennomgang av informasjonsarket jfr med TRAS. Informasjon om barnehagens tiltak og konkrete arbeidsmåter for førskolegruppa.	Rektor ansvarlig for å kalle inn i samråd med styrere i barnehagen Fagmøtet legges til barnehagene der barna er Ansvarlig for gjennomføring: Teamledere/ høstens kontaktlærere i samarbeid med pedagoger i barnehagen som har ansvar for skolestarterne <i>Høstens kontaktlærere for 1.klasse får infoarket til gjennomlesing før fagmøtet</i>
MAI/JUNI	Informasjonsmøte for foresatte til skolestartere: Skoletilbudet SFO-tilbudet, presentasjon av samarbeidspartnere: Helsesøster, ppt, barnevernstjenesten	Rektor ansvarlig i samarbeid med egne pedagoger og med kommunens hjelpeinstanser
MAI/JUNI	Førskoledag	Skolen ansvarlig for gjennomføring: Samarbeid med barnehage og foresatte
TIDLIG HØST ETTER SKOLESTART	Møte/tlf til pedagogisk leder i barnehagen med ev. avklaring rundt informasjon	Kontaktlærer ansvarlig ved behov
SEPT	Foreldrekonferanse der bla informasjonsarket før skolestart er med i samtalen om barnets læring og utvikling	Kontaktlærer
HØST	Temamøte for foresatte Begynneropplæring jfr strategisk plan	Kontaktlærere Ev samarbeid med PPT
FØR 31.12.	Informasjonsarket ved skolestart makuleres dersom ikke særskilt grunner til oppbevaring	Kontaktlærer

RUTINER

KOORDINERING AV KOMMUNENS TJENESTETILBUD FOR MINORITETS- OG FLERKULTURELLE FAMILIER

Innhold:

1. Bakgrunn og overordna føringer
2. Tiltak og ansvar
 - A Kommunalt mottaksteam for minoritets- og flerkulturelle familier
 - B Rutiner for mottak i barnehage og skole
 - C Skjema:
Registrering av nyankomne minoritets- /flerspråklige familier
Foreldresamtalskjema
 - D Rutiner for oppfølging av språklig utvikling hos minoritets- /flerspråklige barn i barnehage og skole
 - E Rutiner for overgang mellom barnehage og skole
3. Aktuell litteratur og verktøy

REGISTRERING AV NYANKOMNE MINORITETS-/FLERSPRÅKLIGE FAMILIER

Barnets navn		Født	
Adresse			
Hjemland			
Morsmål			

Mors navn			
Adresse			
Språk		Hjemland	

Fars navn			
Adresse			
Språk		Hjemland	

Evt. andre omsorgspersoner			
----------------------------	--	--	--

Enhet		Underskrift	
Sted		Dato	

Skjema sendes til:

SKJEMA FOR FORELDRESAMTALE

Elevenes fornavn:		Personnr.:					
Elevenes etternavn:		Morsmål:					
Hvor er eleven født:		Tolk:	JA NEI				
Mors navn:		Personnr.:					
Fars navn:		Personnr.:					
Far: telefon arbeid/mobil:		Mor: telefon arbeid/mobil:					
Familiens bakgrunn: (oppvekst, flyttehistorikk, nåværende situasjon)							
Bor barnet sammen med sine foreldre:							
Søsken:							
Født:		Født:					
Født:		Født:					
Foreldrenes nasjonalitet:	Mor:	Far:					
Foreldrenes språk:	Mor:	Far:					
Hvilke språk benytter familien i kommunikasjon med barnet?							
Har barnet vært i kontakt med norsk språk tidligere?							
Skole:	Antall år:	Barnehage:	Antall år:	Hjemme:	Antall år:		
Venner:	Antall år:	Org. barneakt.:	Antall år:	Annet:	Antall år:		
Barnets alder ved:			Hvor lenge har barnet gått i:				
Barnehagestart: år/Skolestart:			Barnehage: år/ Skole:				
år			år				
Har barnet hatt særskilt tilrettelegging/spesialundervisning tidligere?							
Har barnet hatt avbrudd i barnehage/skole:							
Språk barnet behersker:							
Engelsk	Litt:	Middels:	Godt:	Andre:	Litt:	Middels:	Godt:
Andre:	Litt:	Middels:	Godt:	Andre:	Litt:	Middels:	Godt:
Har eleven påbegynt lese- og skriveopplæringen ved tidligere skole?							
Hvordan vurderes elevens lese- og skriveferdigheter?							
Er det noe foreldrene vurderer barnet til å være spesielt god til?							
Er det noe foreldrene synes barnet har vansker med?							

Barnets utvikling: (spesielle forhold ved barnets utvikling som kan være av betydning for skolens forståelse av barnet, helsemessig, sosialt, språklig, motorisk)				
Gjennomført vaksinasjonsprogram:		Ja:	Nei:	
Funksjonshemninger: Sett kryss nedenfor dersom barnet har funksjonshemninger som barnehagen/ skolen må ta hensyn til:				
Bevegelsehemning:	Nedsatt hørsel:	Dårlig syn:	Annet:	Merknader:
Sykdommer:				
Har barnet spesielle sykdommer som barnehage/skole må ta hensyn til: Ja: Nei:		I tilfelle ja, hvilke sykdommer:		
Har barnet noen form for allergi: Ja: Nei:		I tilfelle ja, hva reagerer det på:		
Bruker barnet medisin: Ja: Nei:		Merknader vedrørende medisinbruk:		
Kultur/religion:				
Er det noe i familiens kultur/religion som du vil barnehage/skole skal informeres om? (f.eks. i forhold til mat, høytider etc.)				
Interesser/hobbyer:				
Reservasjon mot fotografering:				
I følge norsk lov har alle rett til å nekte å være med på fotografering og videoopptak. I barnehage/skole er opptak av bilder både en del av det en skal drive med i henhold til rammeplan/læreplan, og en del av det vi gjør for å ta vare på gode minner. Barnehage/ skole legger ut bilder fra arrangementer i egen regi på hjemmeside/ læringsplattformen Fronter, som er passordbeskyttet. Der er det bare foresatte, ansatte og foreldre som har tilgang.				
De som ikke ønsker at bilder av deres barn skal publiseres på hjemmeside/Fronter, krysser av her:				
Det utgis hvert år en elevkatalog med bilder av elevene som ansatte og elever får utdelt.(skole) De som ikke ønsker at deres barn skal være avbildet i denne katalogen, krysser av her:				
Samtykke.				
Ved å skrive under på dette innmeldingsskjemaet, samtykker jeg i at barnehagen/skolen oppbevarer disse opplysningene i en egen mappe for mitt barn. Jeg samtykker også i at lister med barnets navn, adresse, telefonnummer og fødselsdag, og foreldrenes/foresattes navn kan distribueres til foreldrekontakter og til helsestasjon/tannhelsetjenesten.				
Dato:	Underskrift (mor/foresatte)		Underskrift (far/foresatte)	

B. OM SPRÅK

TRAS: VERKTØY FOR OBSERVASJON OG TILTAK I BARNES SPRÅKUTVIKLING

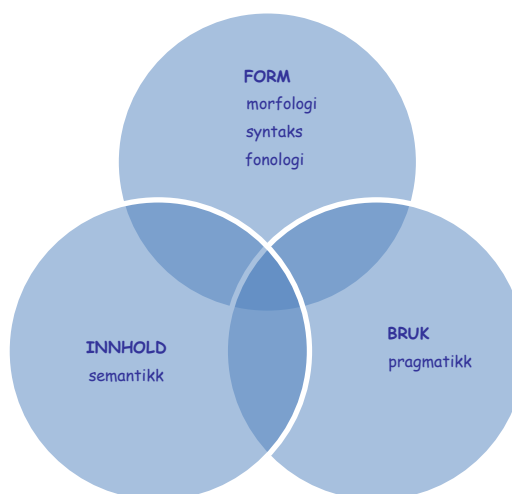
Tras er et redskap for systematisk arbeid knyttet til barns språkutvikling i førskolealder. Utarbeiding av TRAS er foretatt av en faggruppe innen det Statlige spesialpedagogiske støttesystemet. Viser til litteraturlista. Det er utviklet et observasjonsskjema på åtte sentrale områder: Oppmerksomhet, kommunikasjon, samspill, språkforståelse, språklig bevissthet, uttale, ordproduksjon, setningsproduksjon.

Det er en forutsetning at skjemaet blir brukt i en prosess sammen med Håndboka til TRAS. Håndboka omhandler både teori og praktiske tiltak.

Bloom og Laheys språkmodell (1978)

Nye Tras utgitt 2011 :
Består av en ny håndbok og skjema
Har også et aldersuavhengig observasjonsskjema

Det er også utarbeidet en tiltaksperm knyttet til språkområdene i Tras

Litt om språkvansker

Språkvansker brukes om barn og unge som ikke har så gode ferdigheter som forventet i forhold til alder og øvrig utvikling. Språkvanskene kan berøre ett eller flere av områdene som inngår i språk og tale (f.eks språkllyder, ord, grammatikk, setningsproduksjon, samtaleferdigheter, fortellerkompetanse, språkforståelse, adekvat bruk av språk).

Språkvansker kan være primærvanske eller forekomme sammen med andre vansker som feks hørselsvansker, ulike syndromer, lærevansker. Når språkvansken er hovedvanske , kalles det gjerne spesifikke språkvansker.

Hva er et begrep?

Definisjon (Se Platou, Ottem, Forseth, Sæverud 2011 s 4- 5) : En mental forestilling eller idè om noeBegreper kan også sies å være en enhet man kan tenke noe om ...

BEGREPSLÆRING - MODELL UTVIKLET SOM "SPRÅKVERKSTED "

Ei undervisningsøkt ca. 30 min. Omfang: 3 - 5 økter pr. uke i 7 - 8 uker.

Gruppestørrelse: 3 - 5 deltakere

Selve arbeidsmåten som er innbakt i modellen er også prøvd ut i større grupper i etterkant av selve prosjektet i Fosen med positiv effekt.

FØRSTE FASE: INNHOLD / HVA BETYR ORDET?

Ordkunnskap / semantikk	Aktiviteter / forslag til arbeidsmåter
Ordet blir presentert Hva tenker du at ordet betyr? Hva kan ordet bety i denne sammenhengen?	ORDPLAKAT og eller uthevet i TEKST Ordet illustreres med konkrete, bilder, skisser m.m. Deltakernes forkunnskap settes inn i et felles Tankekart på tavle, flippover, smartboard eller lignende Idemyldring, turtaking, alle deltar Lærer veileder

ANDRE FASE: FORM/STRUKTUR

Kunnskap om ordets lydstruktur	Aktiviteter / forslag til arbeidsmåter
Sammensatte ord Stavelser Lyder Vokaler og konsonanter Grunnform og bøyingsmønster Meningsbærende enheter i ordet m.m.	Til disse oppgavene finnes mange innfallsvinkler som kan brukes som støtte/struktur ut fra alder og utvikling f.eks <ul style="list-style-type: none"> ✚ Språkleiker, rim og rytme ✚ Samtale/drøfting om ordets lydstruktur

TREDJE FASE: BRUK / OPPSUMMERING

Kunnskap om ordet i en meningsfull sammenheng	Aktiviteter / forslag til arbeidsmåter
Hva har vi lært om ordet? Hvordan vil dere forklare ordet nå? Hvordan bruke ordet i ulike sammenhenger? Samordning av ordets form, innhold og bruk	Her kan deltakerne arbeide i par. Hva står i leksikon, ordbok eller på internett? Bruke ordet i spørsmål og svar til hverandre. Forklare ordet for hverandre; form og innhold, over- og underbegreper, synonymer og antonymer m.m. Bruke ordet i leik og spill for eksempel Ordkort, "»Språkbøtte" m.m. Oppsummere i fellesskap i et Ord-/Begrepskart;. Deltakerne legger ordet og begrepskartet inn i sin egen Ordbok/Ordmesterbok/Ordperm. Oppfølging både i klassen og heime

Arbeidsmåten i begrepslæringsmodellen er også prøvd ut i større grupper i etterkant av selve prosjektet i Fosen med positiv effekt.

Litteratur: En veileder om Begrepslæring. Sæverud, Forseth, Ottem og Platou 2011. Bestilles gjennom Statped.no ,

Klassifisering av begrepssystemer	Ord for begreper	Eksempler på tiltak og materiell
1. Farger	Rød, blå, grønn, gul, brun, svart, hvit	Farger ute og inne Fargeforandringer i naturen Årstid. Tegnmateriell
2. Form	Rettlinja, rund, bue, trekant, fering, kule, sirkel, firkant, rektangel	Leik: Former ute og inne Konkretisering med materiell
3. Stilling	Vannrett, loddrett, skrå, sitte, stå, ligge, bøyd mfl	Barna selv i leik Div materiell: Lodd i snor Gjennomsiktig skål med vann
4. Plass	På, over, under, først, sist, etter, foran, mellom, bak	Plassere ting, seg selv og andre i romlig sammenheng
5. Størrelse	Stor, liten, større enn, mindre enn, størst, minst, høyde, lengde	Leik i barnegruppa: Ting på ulike høyder, med ulik lengde osv
6. Retning	Nedover, oppover, Fra høyre mot venstre, venstre mot høyre Høyre og venstre hånd og fot	Leik og fysisk aktivitet
7. Antall	Stort/lite i mengder, grupper Telle 1,2,3,4,5, Angi tallsymboler knytta til telling Forandre antall i mengder: legge til og ta bort. Variere fra en til flere	Leik sammen med barna, materiell inne og ute Øve telleferdighet på rams Lese og leike eventyr som De tre bukkene Bruse, Geitekillingen som kunne telle til ti, mfl
8. Lyder og språklyd	Sterke, svake dype, høye lyder Språklyd: Bestemme første lyd i ord	Materiell som lager lyd Musikk og instrumenter mm Språkleiker
9. Vekt	Stor og tung, liten og lett, liten og tung, stor og lett Kilo som vektenhet	Barna sammenligner to og to ting og veier Legge til rette for eksperimentering og refleksjoner knyttet til størrelse og vekt
10. Mønster	Striper, rutet, prikket, blomstret	Stoffer i ulike mønstre Mønster i naturen
11. Forandring	I farge, form, stilling, plass, retning, tid/årstid, deler av døgnet, temperatur	Bruke naturen, barna selv Koke vann, fryse vann ...
12. Temperatur	Lav temperatur, kaldt, kjølig, iskald og varmt, lunken, kokt, høy temperatur i forhold til noe	Vann og annet med ulik temperatur. Temperaturer ute og inne
13. Bruksmåter, funksjon	Bruke ord /samtale om hva ting kan brukes til	Konkreter og materiell i barnas hverdag: Kopp, glass, blyant, leiker
14. Stoff-art	Tre, papir, plast, glass, tøy, skinn, metall	Konkretisere med ting av glass, metall, plast, tre osv
15. Overflate	Glatt, ru, matt, blank..	Konkretisere med ting av tre, lær, papir, plast, osv
16. Stoff - Egenskaper	Tungt, lett, bløtt, hardt, knuselig, flytende	Konkretisering og leik ved hjelp av materiell som bomull, metall, plastelina, trepinner osv
17. Lukt	God eller vond lukt, lukter i naturen, forskjellig matlukt, frukt osv	Mat med ulike lukter Naturen
18. Smak	Sur, søt, salt, fruktsmak som av eple og appelsin	Div. mat og frukter som det smakes på
19. Tid	Dag, natt, morgen, kveld, årstid, sommer, høst, vinter, vår	Deler av døgnet, kalender klokke, Årstid i naturen
20. Fart - hastighet	Stor fart, liten fart, mindre fart, størst fart, minst fart	Leik som innebærer fysisk aktivitet og leiketøy som biler osv
21. Verdi	Rett- galt vurderinger Pengeverdi	

DE 100 MEST VANLIGE ORDA

For	og	siden	men	ut	det
Siste	seg	sin	slik	som	kom
vil	denne	mer	er	tid	vi
må	mellom	til	sitt	ble	eller
første	en	dag	ved	to	der
av	norsk	kan	opp	selv	nei
kommer	også	bli	her	at	alt
skal	bare	hvor	med	hva	så
få	kroner	de	fikk	dette	noe
nye	når	oss	blir	nær	disse
har	ta	år	mot	får	den
gang	være	alle	på	ikke	jeg
noen	etter	stor	et	hadde	enn
mye	mange	andre	om	over	inn
hans	går	fra	da	ha	sier
skulle	var	uten	kunne	sine	ville
han	Vel	under	hele		

SMART- plan

Norsk versjon ved Fanny Platou fra Bredtvet kompetansesenter

Smart-plan ble brukt systematisk i barnehager og skoler i det regionale utviklingsarbeidet " Regn med Fosen"

I regional Håndbok for matematikk, målgruppe barn fra 4 - 8 år, finnes flere eksempler på bruken (se under regionkonsulenten, Fosen Regionråd på nettet)

SMART - plan kan brukes i alle fag. Eksemplet under hentet fra matematikk.

LÆRINGSMÅLENE BØR VÆRE

S Spesifikke	Målet skal beskrive en spesiell aktivitet som reflekterer hensikten (Ut fra kartleggingen) Kompetansemål i KLO6 <i>Måling etter 2.trinn samanlikne storleikar som gjeld lengd og areal , ved hjelp av høvelege måleiningar</i>	(Forkunnskaper: målt lengde på seg selv ?) To og to arbeider sammen 1. Bruke selvvalgt og "håndterlig" målestav 2. Måle antall lengder på et gjerde, telle samtidig 3. Sette strek for hver delmål på papir 4. Måle med off meterstav, telle 5. Notere antall med streker på papir
M Målbare	Målet skal inneholde et resultat som det er mulig å bekrefte/kontrollere/ sette ord på	1. Reflektere og begrunne hvorfor antall streker på papiret mest sannsynlig er forskjellig på første og andre måling 2. Få erfaring med å bruke måleredskap for lengdemåling 3. Få modellert, konkretisert og lært hvor lang en meter er
A Ansvarsavklarende	Tydlig hvem som har ansvar for utføring, oppfølging og evaluering	Kontaktlærer A. B og C. D Naturlig fagdel med foreldre i utviklingssamtaler
R Relevante	Målet skal være meningsfullt, brukbart og relevant ift det som er viktig i barnets miljøer	Reflektere over bruken og nytten av faste måleredskaper som meterstaven
T Tidsbegrenset	Målet bør være spesifisert ift en bestemt tidsramme for å kunne evaluere, sjekke fremgang og læringsutbytte	Delmål i uke 47 2 timer ute Oppfølgingstimer inne samme uke Følge opp med flere aktiviteter ut fra hva barna ønsker å måle med bruk av redskapen uke 48

C. OM SKRIVING

DEFINISJON

SKRIVING = INNKODING X BUDSKAP + MOTIVASJON

- Jfr. Frith, 1985: Den grunnleggende innsikten om sammenhenger mellom språklyder og bokstaver som dannes for at lesingen skal komme i gang, kan best styrkes ved barns forsøk på å skrive.

SKRIVEUTVIKLING

Jfr Frost, 2002. *Prinsipper for god leseopplæring*. Tillatt gjengitt.

Nivå 1: Skriveleik

Trinn 1: Skrivning og tegning av symboler uten bokstavlikhet

Trinn 2: Bokstaver og grupper av bokstaver

Nivå 2: Global skrivning

Trinn 3: Skrivning av navn

Trinn 4: Skrivning av (små) ord med fornemmelse for sammenhengen mellom en enkelt bokstav og lyden av den

Trinn 5: skrivning av (små) ord med to eller flere bokstaver skrevet korrekt

Nivå 3: Fonemorientert skrivning

Trinn 6: skrivning av ord og setninger, Barnet kan gjengi grupper av bokstaver riktig

Trinn 7: korrekt fonemorientert skrivning

Nivå 4: Morfo - fonemisk skrivning

Trinn 8: Konvensjonell skrivning

SKRIVEVEIEN	LESEVEIEN
↓	↓
<u>Teknikk:</u>	
Innkoding Stave /skrive	Avkoding, "oversetter" bokstaver til lyder
<u>Mening/forståelse:</u>	
Skape tekst selv ev. leikeskrive	Må forstå skrevet tekst
<u>Analytisk vei:</u> "Identifisere" lyd →bokstav	<u>Syntetisk vei:</u> "Dra sammen" bokstav→lyd
<u>Aktiviteten:</u>	
Kan gjennomføres med usikre bokstavkunnskap	Syntese krever sikker kobling mellom bokstav og lyd
Barnet kan skrive ordet ufullstendig og oppleve mestring	Barnet kan ikke lese et ord "halvt", Gjetter
Barn kan ofte ikke lese hva de har skrevet på visse stadier i denne utviklingen	Ord kan bli helt andre ord Barnet forstår ikke Påvirker opplevelse av mestring

UTVIKLING AV BLYANTGREP

Tommelgrogrep kommer når barnet er ca. 5 år. Nå begrenses bevegelsen stadig mer til underarmen, håndleddet og fingrene. Til å begynne med er grepet ganske høyt, men etter hvert kommer bevegelsen ned og blyanten holdes lavt med tommelen, pekefingeren og langfingeren. Hånda roterer nå utover.

Tommelens opposisjonsbevegelse starter ved 5-årsalder. Dette er fingerbevegelsen som kommer sist. Tommelen skal kunne føres mot tuppen på hver og en av de andre fingrene. Tommelen skal dessuten være så bevegelig at den kan beveges i sirkel omkring sin egen basis og legges på tvers over håndflata med tommelen oppover. Hvis tommelen ikke kan "opponere" eller vri seg, blir pinsett-grepet dårlig utviklet (kommer ved 11- 12 mnd. alder). Først ved 6-7 års alder kan barnet bruke begge hendene koordinert.

PROESSORIENTERT SKRIVING

Det skriftlige produktet vokser fram i et samspill mellom ulike tekster og individer. Skrivning på denne måten blir derfor betraktet som en dialogisk prosess der det skjer en utvikling fra idé til ferdig produkt.

Dysthe 1987, i Frost 2003 s 88:

Førskrivning	Utkast	Respons	Omarbeiding	Vurdering	Offentliggjøring
--------------	--------	---------	-------------	-----------	------------------

Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning. www.skrivesenteret.no

- ▶ NO - 7004 Trondheim
- ▶ Besøksadresse Rotvoll allè, Trondheim
- ▶ Tlf 73 55 8905 (leder)

Eksempler på skriverammer fra Skrivesenteret

Å skrive en dialog

Velg en del av teksten din, velg to karakterer, skriv hva de sier til hverandre.

Karakter 1: Simon

Karakter 2: Mari

Se på ordene i boblene. Det er hva de sier til hverandre. Sett ordene inn i hermetegn.

Eks: «Hvor skal du?» sa Simon
«Jeg skal på butikken» sa Mari

Skrivesenteret.no

1

Ordbank : Skjønnlitterær skrivning

Beskrive miljø	Beskrive karakterer	Beskrive følelser
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> vakkert tiltalende praktfullt strålende spektakulært fantastisk inspirerende </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> stygt fælt motbydelig lite tiltalende heslig grusomt skjemmende </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> storslått staselig imponerende praktfullt majestetisk kongelig flott </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> skummelt skremmende uhyggelig nervepirrende skrekkslagent skrekkelig forferdelig </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> travelt livlig overfylt hektisk vrimlet myldret yrende folkeliv </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> rolig stille fredelig fredfullt lydløst uforstyrret </div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> snill hyggelig trivelig sympatisk sjarmerende elskverdig godmodig </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> slem utrivelig ubehagelig usympatisk ufordragelig ekkel ulidelig </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> vakker pen søt nydelig yndig barsk kjekk </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> stygg fæl heslig frastøtende avskyelig motbydelig grusom </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> modig dristig djev uredd fryktløs tapper dumdristig </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> stor massiv gigantisk enorm svær diger </div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> glad lykkelig henrykt fornøyd opprømt begeistret ekstatisk overjoyed </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> trist ulykkelig deprimert nedfor motløs slukøret elendig </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> sint rasende forbannet irritert opprørt hissig </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> redd vettskremt livredd panikkslagen forsteinet forferdet </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> nervøs engstelig bekymret spent anspent uroelig stresst </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> selvsikker overbevist optimistisk positiv ikke i tvil sikker </div>

skrivesenteret.no

2

D. OM LESING

LESEKOMPETANSE:

Kapasiteten til å forstå, bruke og reflektere over skrevet tekst for å oppnå sine mål, utvikle sin kunnskap og forståelse for å kunne delta i samfunnet. (Def. brukt i I PISA, OECD 2000 reading literacy).

Forutsetninger og ferdigheter

- ✚ Motivasjon /leseglede
- ✚ Språklige ferdigheter
- ✚ Å kunne forstå og bruke språksymboler
- ✚ Å kunne konstruere mening i ulike tekster
- ✚ Erfaringsgrunnlag
- ✚ Kunnskaper
- ✚ Samspill med både tekst og kontekst

Lese- og læringsstrategiske ferdigheter

- ✚ Å kunne målrette egen lesing
- ✚ Velge lese måte
- ✚ Reflektere over valg
- ✚ Vurdere egen strategier

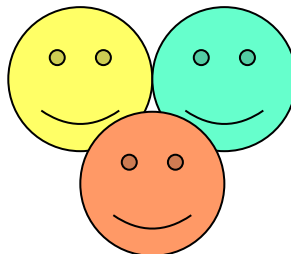
Et sosialt og kulturelt aspekt

- ✚ Lett tilgang på informasjon
- ✚ Rask teknologisk utvikling
- ✚ Det flerkulturelle samfunnsbildet
- ✚ Flytende referanserammer
- ✚ Leseutvikling gjennom kulturforståelse
- ✚ Å lære å forstå seg selv
- ✚ Å lære å forstå samfunnet

"LESINGENS TRE ANSIKTER"

Ref Rapport: Gi rom for lesing videre, 2007. Udir

- ✚ Redskap
- ✚ Ferdighet
- ✚ Kulturell aktivitet

Å KUNNE LESE FORSKJELLIGE TEKSTER FUNKSJONELT INNEBÆRER:

- ✚ Å kunne hente/ finne igjen informasjon og opplysninger i teksten (**retrieve**)
- ✚ Å kunne tolke / forklare og trekke slutninger ut fra en overordnet forståelse av teksten (**interpret**)
- ✚ Å kunne reflektere over / overveie innhold i tekst, det å relatere innhold, språklige formeelementer, sjanger, grafiske virkemidler til egne tanker, holdninger og synspunkter (**reflect**)
(Ref til nasjonale prøver og veiledningshefter i lesing)

Lesing- en språklig aktivitet (Frost 1999,2002, Hagtvet 2002, Lyster 1998).

- ✚ Den enkeltes evne til å integrere mening i samvirke med avkodning. Har stor betydning for elevens leseutviklingsforløp.
- ✚ Forskning viser at elever som jevnt over er språklig sterke, har bedre forutsetninger for å beherske den skriftspråklige koden enn elever med svakere språklige forutsetninger

Fem dimensjoner i lesing (I. Lundberg og K. Herrlin, Til norsk ved J. Frost, 2008)

- ✚ Fonologisk bevissthet, ordavkodning, leseflyt, leseforståelse, leseinteresse.

DEFINISJONER

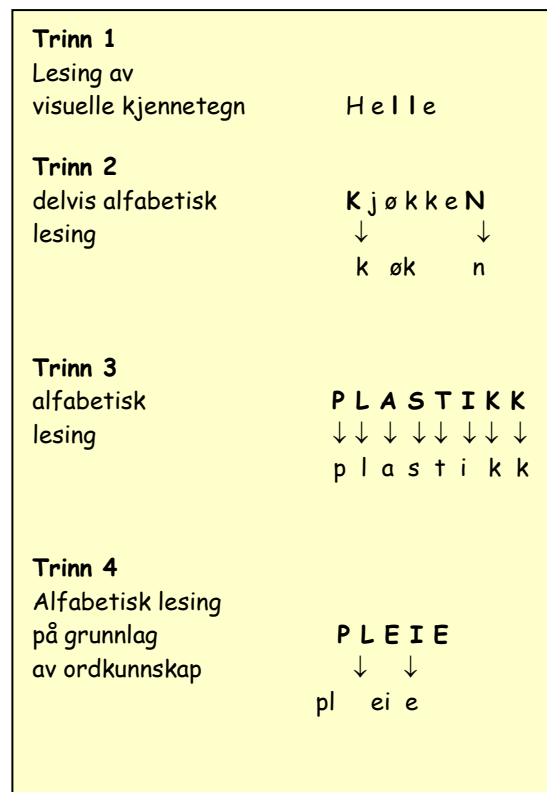
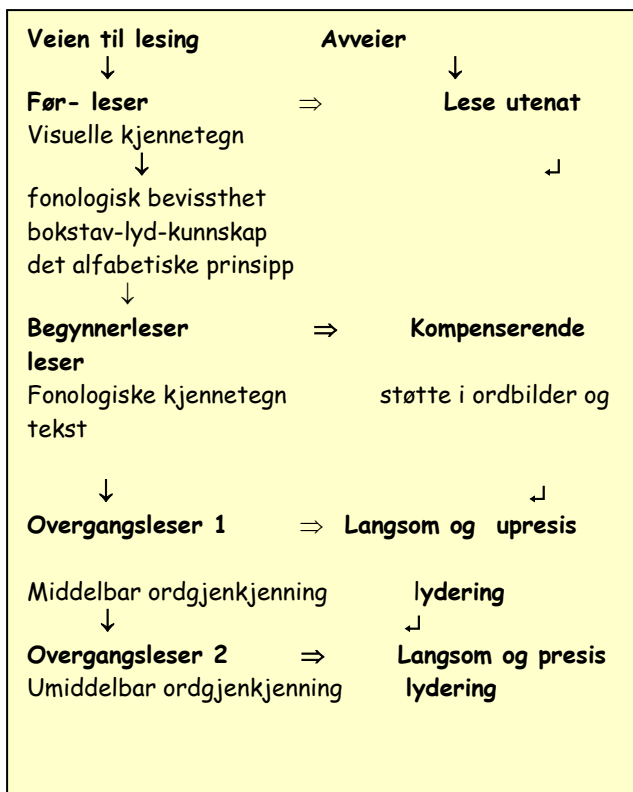
Lesing = Avkodning x Forståelse (Gough & Turmer ,1986)

$L = I \times Sk \times M$ (Frost, 1999)

Lesing = Intensjon x Språklig kontroll x Metaspråklig kontroll

Lesemodeller: Spear- Swerling & Sternberg, 1994

Etter Ehri i Frost, 1999

Fonem: Språklyd, det minste betydningskillende element i språk.

Grafem: Minste skrifttegn eller kombinasjoner med betydningskillende funksjon. Grafem kalles enkle når et bokstavtegn tilsvarer et fonem, og de kalles komplekse når to eller flere bokstavtegn svarer til et fonem, for eksempel ng, skj

Morfem: Språkets minste enhet med betydningsbærende eller grammatisk funksjon.

Helhetslesing - integrert lesemetodikk- tre faser

Helhet 1 (reproduksjon)

- ✦ Motivasjon, samtale, bakgrunnskunnskap
 - ✦ Tekstvalg
 - ✦ Parlesing
 - ✦ Korlesing
 - ✦ Veksellesing
 - ✦ Bok og cd
- ✦ *Styrke elevens evne til å få språklig kontroll over innholdet i sammenhengende lesetekst.*

Del (analysefasen)

- ✦ Bokstav -lyd, vokaler - konsonanter
 - ✦ Stavelser og rytme
 - ✦ Ordskaping (eks ord i ord).
 - ✦ Synonymer, antonymer, ordforklaringer
 - ✦ Morfemnivå, grammatikk
 - ✦ Setningsdannelse
 - ✦ Lese og læringsstrategier
- ✦ *Styrke språklig bevissthet og strategier på utvalgte områder ut fra elevens lesenivå og ordkunnskap.*

Helhet 2 (produksjon)

- ✦ Ordstafett - hentediktat*
 - ✦ Lese uten støtte
 - ✦ Fortelle
 - ✦ Bearbeide gjennom
- ✦ *Bedre /automatisere leseferdighet
Samordne fase 1 og 2
Ev lage ny tekst med samme innhold selv*

E. OM LÆRINGSSTRATEGIER

DEFINISJONER/FORKLARINGER, PROGRESJONSPLANER, EKSEMPLER

LÆRINGSSTRATEGIER ER

- ✚ Framgangsmåter elevene bruker for å organisere sin egen læring (Læreplanverket s 33)
- ✚ Framgangsmåte et individ benytter når det bevisst går inn for å løse eller lære en oppgave (Nils Søvik 1990)

INTRODUKSJON AV LÆRINGSSTRATEGIER I UNDERVISNINGEN

- ✚ Bruk kjent stoff når elevene skal lære en ny strategi. Da blir bare strategien ny, ikke fagstoffet.
- ✚ Læreren presenterer strategien, modellerer, veileder elevene i jobbsituasjon og gir anledning til å bruke strategien i en selvstendig jobbsituasjon.
- ✚ Strategiene må videre brukes jevnlig for at elever og lærere skal være fortrolige med å bruke dem på tvers av fag/emner

EKSEMPLER OG ILLUSTRASJONER

Kontaktlærer Anne - Grethe Kjøsnes Vallersund Oppvekstsenter i Bjugn kommune har laget flere av illustrasjonene som vist her:

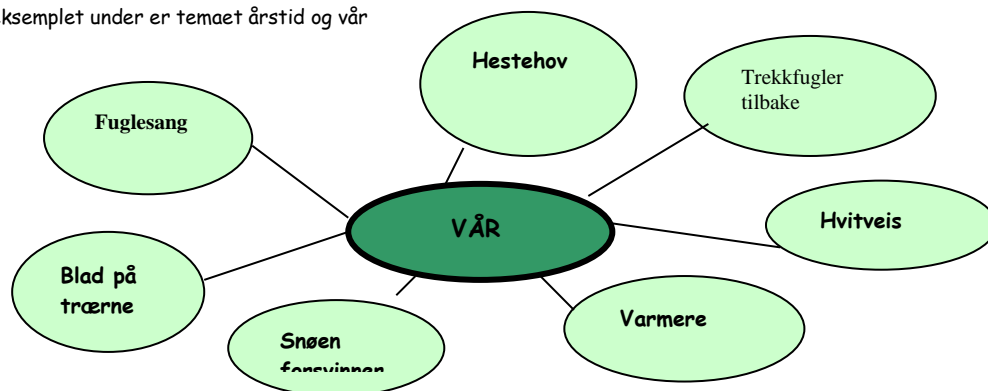
Læresamtalen

- ✚ En læresamtale kan praktiseres i en samtale mellom to elever i et kort begrenset tidsrom 2 - 3 minutter.
- ✚ Det må gis helt konkrete oppgaver.
- ✚ Bruke læresamtalen for å få fram bakgrunnskunnskap, for å få flere aktive elever, ved oppstart/oppsummering av et tema, når elevene leser noe, når vi diskuterer en konkret oppgave ut fra en tekst, f. eks hvem handlet det om.

Tegne- /tankekart, fri assosiasjon

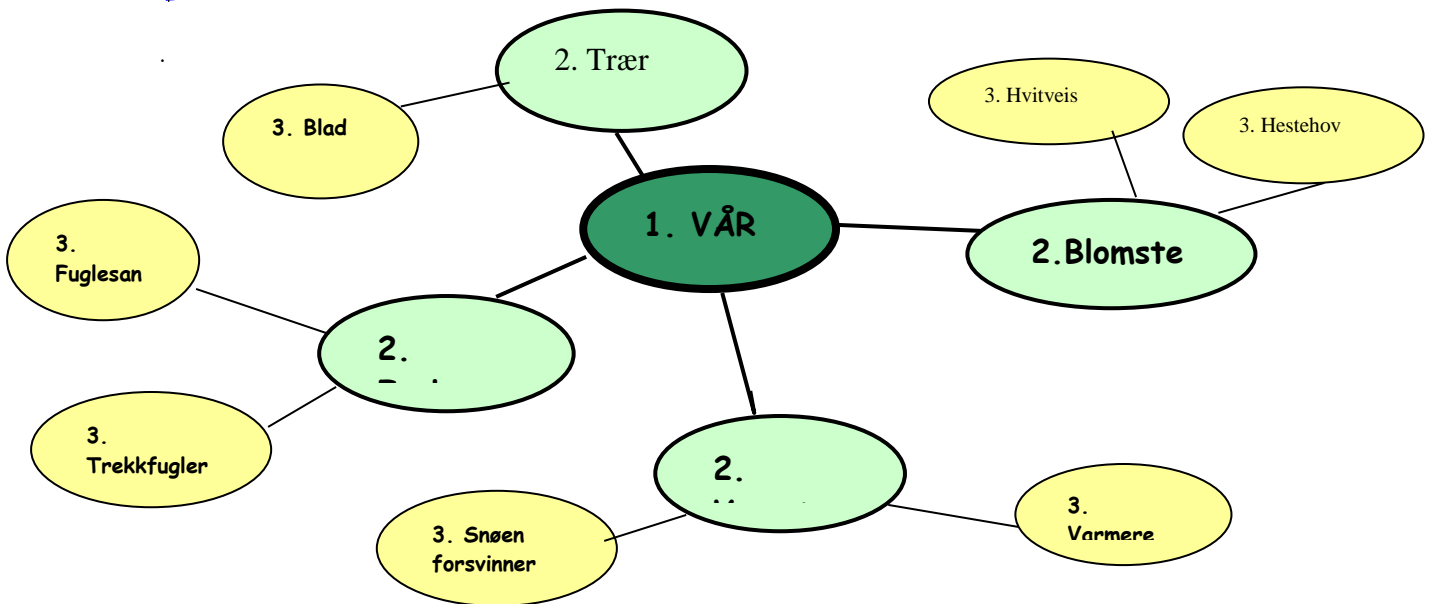
- ✚ Gir en visuell oversikt over den teksten eller det emnet som det arbeides med.
- ✚ I eksemplet under er temaet årstid og vår

Eks:

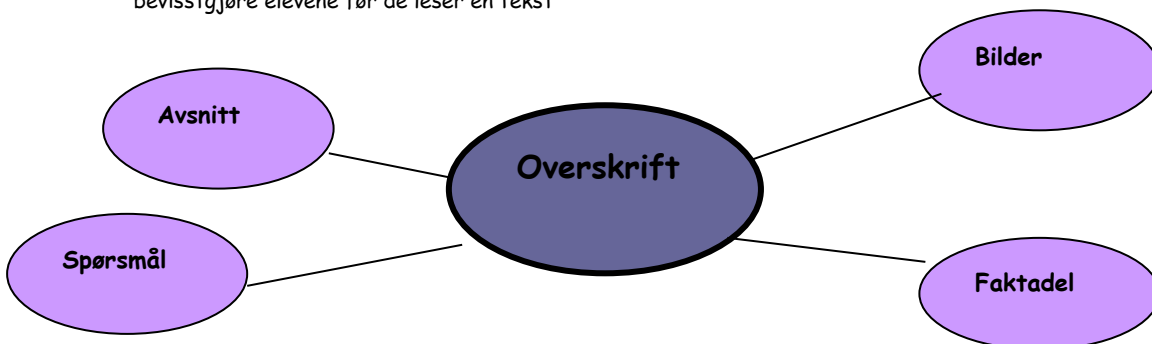
Strukturert tankekart

Det er en strategi som gjør det lettere for elevene å skille mellom hovedidéer og detaljer

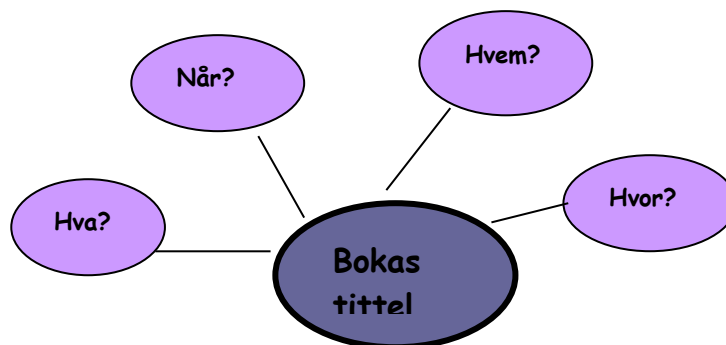
Lignende strukturerte tankekart

Kan henge som plakat på undervisningsarealet for å bevisstgjøre elevene før de leser en tekst

Følgende strukturerte tankekart

Kan henges som plakat opp på klasserommet for å strukturere og forstå innholdet
Gi barna "knagger" å henge på.
→

Styrkenotat

- ✚ Styrkenotat er en strategi som kan gjøre det lettere for elevene å skille mellom hovedidé og detaljer.
- ✚ Styrkenotat kan brukes i fortsettelsen av tankekart, men også som en selvstendig strategi.
- ✚ Styrke 1 er hovedidé, styrke 2 og 3 er detaljer, styrke 3 er underordnet styrke 2.

Eks:

1. VÅR
 2. Blomster
 3. Hestehov
 3. Hvitveis
2. Fugler
 3. Trekkfugler kommer tilbake
 3. Fuglesang
2. Været
 3. Snøen forsvinner
 3. Varmere
2. Trærne
 3. Kommer blad

Vennediagram

- ✚ Elevene sorterer likheter og forskjeller

VØSLE - skjema

V= Dette kan jeg
Ø= Dette ønsker jeg å få vite mer om
S = Slik vil jeg lære
L= Dette har jeg lært
E= Evaluering

V, Ø og S fylles ut i begynnelsen av læringsprosessen, mens L og E fylles ut etterpå.

V Vet	Ø Ønsker å lære	S Slik vil jeg lære	L Har lært	E Evaluering

To - kolonne

✚ Kan også bruke konkreter eller bilder i stedet for tekst.

Husdyr	Ville dyr

Flerkolonne

Tema: Dyr			
Husdyr	Villdyr i Norge	Villdyr i andre land	Kjæledyr
ku hest	hare bjørn	løve elefant	katt hund

FoSS = Forholdet Spørsmål og Svar

✚ Strategien lærer elevene til å være selvstendige i forhold til å forstå, og stille spørsmål til tekst.

I boka	I hodet
Akkurat her: Svaret står et sted i teksten. Du kan peke på det.	Forfatteren og jeg: Du finner ikke svaret direkte i teksten. Du må kombinere faktakunnskap med dine egne erfaringer.
Tenk og let: Svaret står flere steder i teksten. Du må lete etter det.	På egen hånd: Du bruker kun dine egne erfaringer for å svare på spørsmålet.

Spoletekst

Spoletekst er en strategi for skrijving av fagtekst og har en stram oppbygging

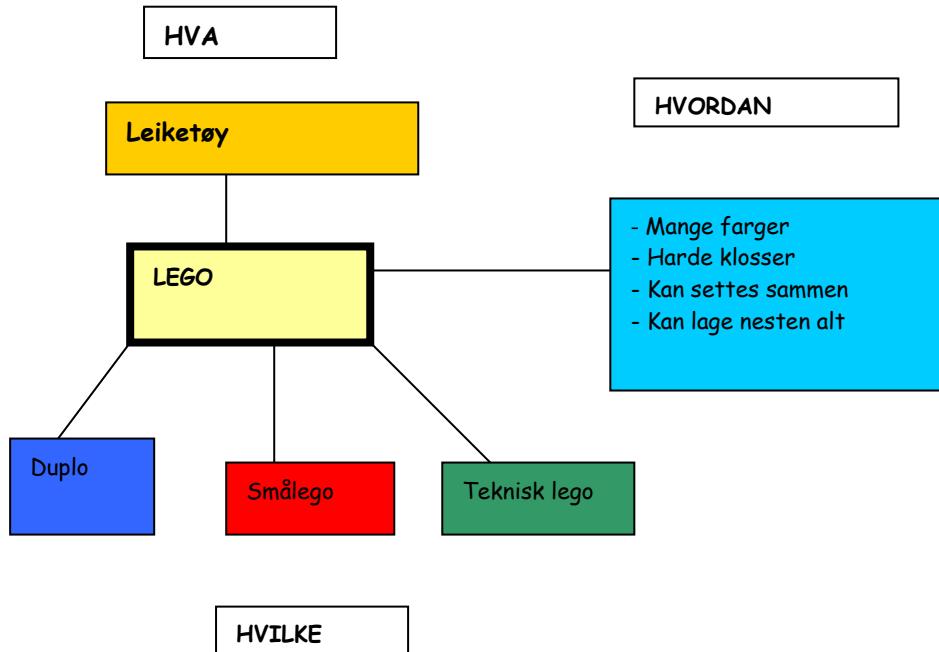
- ✚ **Innledning:** Sette opp x- antall påstander
- ✚ **Hoveddel:** Den enkeltes påstand drøftes i sitt avsnitt
- ✚ **Avslutning:** Påstandene fra innledningen oppsummeres.

Erfaringer med bruk av spoletekst har vist at prinsippene for å skrive spoletekst kan øves inn via bruk av følgende oppsett (Gerd Fredheim, grønt hefte om Læringsstrategiene, s. 40)

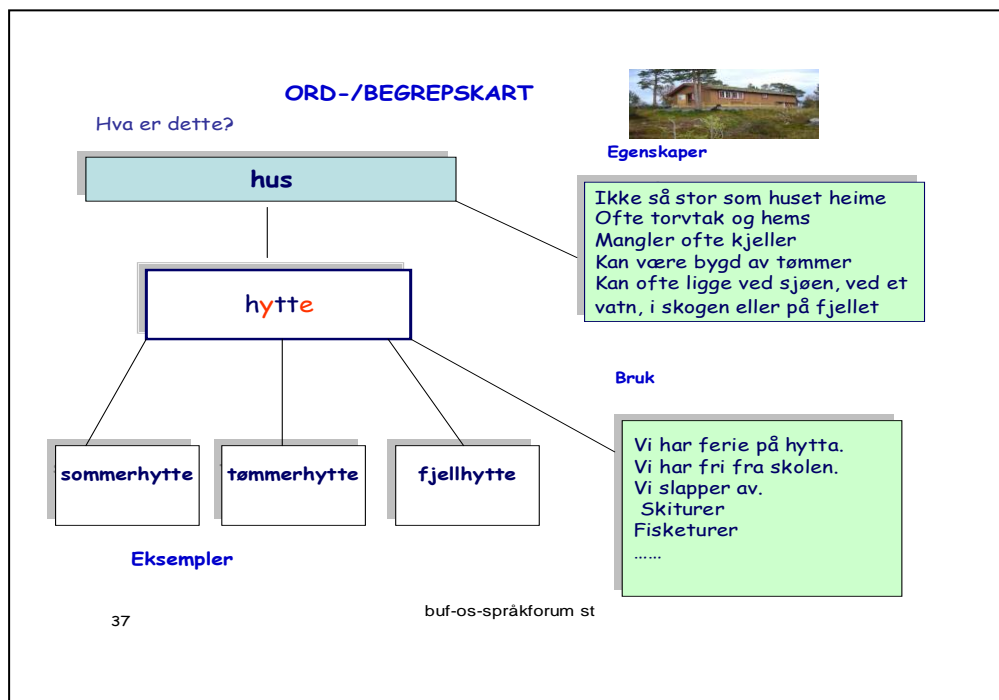
Tankekart	Styrkenotat	Spoletekst

Ordkart/begrepskart

Eksemplet laget av en 7-åring og hentet fra grønt hefte om Læringsstrategier av Gerd Søndena Fredheim. s 52 . Gjengitt med tillatelse.

Eksempel på begrepskart knyttet til begrepslæring (Sæverud 2010)

B O- strategien: bruk fra begynnertrinnet

B= bilde

O= overskrift

BISON- overblikk

Hver bokstav står for noe du skal gjøre når du tar et BISON- overblikk

B - Bilder og bildetekster

I - Innledning

S - Siste avsnitt

O - Overskrifter

N - NB - ord. Ord som skiller seg ut

BJUGN OG ØRLAND KOMMUNER: VEILENDE PROGRESJONSPLAN (Rev 2011)

Trinn	Organisere kunnskaper	Tekststrukturelle virkemidler	Ulike Lesestrategier
f/s	Fri assosiasjon, tankekart Læresamtalen	BO	
1.	Fri assosiasjon knyttet til tankekart. ved bruk av konkrete, bilder, skrift	Overskrifter og bilder	Bevisstgjøre eleven på: - Hva er hensikten med lesingen.
2.	Bli fortrolig med strukturerte Tankekart på tvers av fag/emner Intro ord/begrepskart	Overskrift Bilder	Leser eleven for å: o Lære o Gjøre o Oppleve
3.	Lære å bruke styrkenotat Få erfaring med matematikkskjema (Intro Foss ved behov) Lære å bruke spoletekst	Avsnittsoverskrifter	- at ulike tekster <u>kan</u> og <u>må</u> leses på ulike måter
4.	Bli fortrolig med FoSS To - kolonne	Fotnote	
5.6.7.	Flerkolonne BISON- overblikk Venn-diagram VØSLE Vedlikehold og videreføring av Innlærte strategier	Margtekst Ingress Oppsummering	
8. 9.	Påstand - Bevis/argumentasjon	Lærebokas	
10.	Problem- Virkning - Årsak - Forslag til løsning Den strukturerte læresamtalen med fokus på: Person-, miljø- og spenningskildring	oppbygging som eksempel: - forord - -innholdsfortegnelse - Register - ordliste	

OSEN, ROAN, ÅFJORD: PROGRESJONSPLAN LÆRINGSSTRATEGIER (2013)

Årstrinn	Introduksjon og bruk av læringsstrategier - Lære å lære
Førskolegruppe i bhg	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Bli introdusert for fri assosiasjonskart ved hjelp av konkrete, bilder tegninger basert på erfaring og forkunnskap om emner /temaer ✚ Begrepskartet introduseres i begrepslæring i gruppe
1. klassetrinn	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Generelt god mulighet for aktivering av bakgrunnskaper / forkunnskaper ✚ Kunne assosiere til tankekart/ tegnekart på tvers av fag og emner ✚ Bli fortrolig med læresamtalen ✚ Lære å bruke strukturerte tankekart ✚ Lærere modellerer bruken av begrepskart ✚ B-O introduseres fra begynnertrinnet : Bilde- Overskrift
2. klassetrinn	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Utvikle læresamtalen på tvers av emner/fag ✚ Kunne bruke fri assosiasjonskart og strukturerte tankekart ✚ Kunne bruke begrepskart ✚ Lære å finne nøkkelord/sentrale ord i tekst ✚ Få kjennskap til venndiagram/ samskjema: Lærer modellerer ✚ Lærer modellerer VØL- skjema
3. klassetrinn	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Kunne bruke strukturerte tankekart ✚ Kunne bruke begrepskart ✚ Kunne hente ut nøkkelord/ sentrale ord i tekst ✚ Lærer modellerer V-Ø-S-L-E / V-Ø-L
4. klassetrinn	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Strategier utvikles videreføres fra 1. - 3. trinn ✚ Bruke begrepskart ✚ Kunne bruke FoSS , dvs forholdet mellom spørsmål og svar ✚ Kunne bruke styrkenotat ✚ Bli kjent med bruken av spoletekst ✚ Bruke strategiene tverrfaglig
5. - 7. klassetrinn	<p><u>Organisering av kunnskap</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Videreføring av læringsstrategier i alle fag/emner ✚ Bruke begrepskartet ✚ Bruke BISON -overblikket : bilde - innledning -slutten - overskrift- NBord : Lærer intro i 5. klasse, modellering ✚ Bruke kolonnenotat/ rammenotat ✚ Videreføre bruk av venndiagram/ samskjema ✚ Videreføre bruka av V-Ø-L, dvs Vet- Ønsker å lære - Lært ✚ Bruke spoletekst ✚ Bruke styrkenotat ✚ Elevene lærer å velge strategier som er mest hensiktsmessige for egen læringsprosess og ut fra teksttyper og fag/emner <p><u>Tekststrukturelle virkemidler</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Margtekst og bilder ✚ Ingress ✚ Nøkkelord og -setninger ✚ Oppsummering/sammendrag ✚ NB - ord
8. - 10. klassetrinn	<p><u>Organisering av kunnskap</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Bruke lærte verkstøy i fagene ✚ Påstand - Bevis/argumentasjon ✚ Problem - virkning - årsak - forslag til løsning ✚ Den strukturerte læresamtalen <p><u>Tekststrukturelle virkemidler</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Lærebokas oppbygging: forord, innholdsfortegnelse, register, ordliste

RISSA KOMMUNE: VEILEDENDE PROGRESJONSPLAN, LÆRINGSSTRATEGIER

Trinn	Organisere kunnskaper	Virkemidler	Ulike lesestrategier
f/s	Fri assosiasjon	Konkreter	
1.trinn	Læresamtalen Fri assosiasjon og tankekart Begrepskart	Overskrifter i tekst Bilder	Bevisstgjøre eleven på: <ul style="list-style-type: none"> Hva som er hensikten med lesingen
2.trinn	Strukturent tankekart Intro venndiagram (samskjema) Lærer modellerer VØSLE	Overskrift Bilder	
3.trinn	Lære å bruke Styrkenotat Introdusere FOSS	Avsnittoverskrifter Muntlig bruk	Leser eleven for å: <ul style="list-style-type: none"> Lære Gjøre Oppløve Ulike tekster leses på ulike måter
4.trinn	Befeste FoSS ! Spoletekst Tekststykker i matematikk	Fotnote Virkemidler i tekst Tverrfaglig bruk	
5.trinn 6.trinn 7.trinn	Vedlikehold og videreføring av innlærte strategier. To- kolonne Fler- kolonne VØSLE Påstand/bevis/ argumentasjon	Margtekst Bison- overblikk Ingress Sammendrag Oppsummering	Bilder og bildetekst Innledning Overskrifter: NB- ord Siste avsnitt Ulike tekster kan og må leses på ulike måter.
8.trinn 9.trinn 10.trinn	Bruke egne strategier fleksibelt og tverrfaglig Veiledning av lærer.	Lærebokas oppbygging som eksempel: <ul style="list-style-type: none"> Forord Innholdsfortegnelse Register Ordlister Stikkord, notater, logg og nøkkelord	Skumlese Punktlese Nærlese Opplevelseslesing Problem- Virkning - Årsak - Forslag til løsning Den strukturerte læresamtalen. Person- miljø - spenningsskildring

F. BRUK AV MAPPE/PORTEFØLJE

DEFINISJON, FORKLARINGER

ROGER ELLMIN 2000: ARBEIDSMÅTE- TENKEMÅTE, LÆREMÅTE

- ✚ Det engelske ordet *portfolio* kommer av det latinske portare, som betyr å bære, og *folium*, som betyr blad eller papir.
- ✚ En " portefølje " kan være en mappe, en ringperm, en diskett/ lagret på data med et bestemt innhold.
- ✚ En mappe består av en systematisk og organisert samling av elevarbeider som viser elevens innsats, framskritt og prestasjoner på ett eller flere områder. Samlingen må være valgt ut fra oppstilte mål, og den må vise elevens selvrefleksjon og holdninger i faget (Taube i Ellmin 2000).

Mapper - pedagogisk redskap som brukes på alle nivå i utdanningssystemet.

- ✚ Metodikken er utviklet i forbindelse med prosesskriving, matematikk, formingsfag og musikk, men kan anvendes på andre områder der det er mulig å løse et problem eller framstille et produkt på mer enn en måte (Lindstrøm i Ellmin).
- ✚ Det er også gjort erfaringer med mapper i læreres egen yrkesutøving som et ledd i kompetanseheving

OLGA DYSTHE: NØKKELPUNKTER

Ei mappe inneholder elevens egne arbeider, ev. med lærer - medelevs respons

- ✚ Ei presentasjonsmappe er et utvalg som representerer elevens prestasjoner, både alene og sammen med elever. Det er et mål at eleven selv kan foreta valg og gi begrunnelse for elevarbeid som viser utvikling over tid.
- ✚ Ei mappe gir eksempler på elevarbeid som viser utvikling over tid.
- ✚ Kriterier for å velge ut (utvalgs-kriterier) og for å vurdere (vurderingskriterier) må være klare for både lærer og elev. Dette punktet er viktigere jo høyere opp i klassene eleven er

BRUK AV MAPPER I BARNESKOLEN (Olga Dysthe, Skolenettet 1.03.05.)

Kan være et spesielt hjelpemiddel på to områder:

- ✚ Dokumentasjon av hva eleven faktisk har lært på en måte som gir hjelp til å sette realistiske mål for videre arbeid
- ✚ Tilpassa opplæring. Rekkefølgen ikke tilfeldig. Uten kontinuerlig dokumentasjon av den enkelte elevens faglige ståsted er tilpassa opplæring umulig.

HOVEDPOENG VED BRUK AV MAPPE (Paulsson, Paulsson og Mayer i Ellmin 2000).

- ✚ Å finne god balanse mellom læring i fellesskap og individuelt arbeid
- ✚ Gir elevene mulighet til å lære noe om hvordan de lærer. Derfor må mappen alltid avspeile den metakognitive dimensjonen - hvordan den enkelte reflekterer over egen læring.
- ✚ Elevmappen skal inneholde informasjon som illustrerer elevens utvikling, og som kan komme til uttrykk på mange forskjellige måter, f. eks i tekst, bilde, lyd. I oppbygging av elevmapper varierer naturlig fokus for ulike aldersgrupper.
- ✚ Det finnes ikke en form for mappe eller oppbygging som er den eneste rette.
- ✚ Savallampi 1998, i Ellmin: Når elever har mistet lyst til å lære, har skolen lidd nederlag, og mappe/portefølje kan være ett hjelpemiddel til å hindre at det skjer, og til å gi elever grunnlag for livslang læring.

Ulike former for mapper

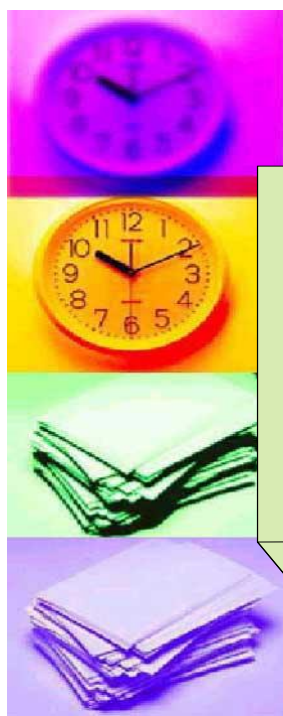
Tverrfaglig skolemappe

Fagmappe

Tema – eller
prosjektmappe

os/2007

16

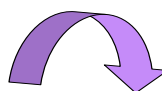
Utvalg gjort av elev og lærer

Arbeidsmappe

Innhold

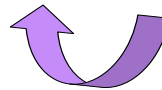
Elevarbeider i løpet av en periode, både ferdige og uferdige:

Mål
Individuelle elevarbeider av alle slag
Bidrag til fellesarbeid
Logger
Lærerrespons
Elevrespons

Egenvurdering

Begrunnelse for å velge ut

Presentasjonsmappe

Innhold

Eksempler på elevens arbeid innen de viktigste områdene som eleven har arbeidet med

Bruk av mappa:

- Motivasjon til videre læring
- Vurdering
- Elevkonferanse
- Foreldrekonferanse
- Ved overganger til ny klasse/skole

os/2007

19

Mapper på ulike alderstrinn: Eksempler på hvor fokus kan legges

(jfr R. Ellmin 2000)

De tidlige skoleåra	De mellomste skoleåra	De seinere skoleåra
<p>Skapende evner</p> <p>Emosjonell kompetanse, selvtillit, trygghet</p> <p>Positivt selvbylde- "jeg er noen", "jeg kan "</p> <p>Sosial kompetanse- å bry seg</p> <p>Kommunikasjons- og samarbeidsevner</p> <p>Grunnleggende kunnskaper i basisemner</p>	<p>Styrke grunnleggende kunnskaper og ferdigheter i basisemnene</p> <p>Tilegne seg redskap for å lære- lære seg strategier for refleksjon og læring</p> <p>Gruppemodenhet og samarbeidsrettet læring</p> <p>Kommunikasjonsevne- å kunne representere seg selv</p>	<p>Fordypning av kunnskaper i de ulike emnene</p> <p>Økende spesialisering og interessevalg, mer selvstendig,</p> <p>Eksperimenterende, problembasert læring</p> <p>Evne til arbeide i team og å være i konstruktiv dialog</p> <p>Evne til å holde sluttmålet klart (videre studier, yrkesvalg mm)</p>

**VEILEDENDE SJEKKLISTER FOR TEMAMØTER FOR FORESATTE:
SAMARBEID OM INNHOLD I STRATEGISK PLAN**

BJUGN KOMMUNE: TEMAMØTER MED FORESATTE. VEILEDENDE SJEKKLISTE F/S-4.kl.

ÅRSTRINN TIDSPKT.	HOVEDTEMA FRA FAGOMRÅDET	A= ANSVARLIG M= MEDSPILLERE	DATO FOR MØTET, UNDERSKRIFT
vår Før skolestart. Se også rutine- beskrivelse	Vår, møte på den enkelte skolen <ul style="list-style-type: none"> • Kort orientering om hjelpeapparatets rolle • Praktisk orientering om skoletilbudet 	A= Ledere Barnehager A= Rektor M= Lærere M= Leder for SFO M= PPT og andre hjelpeinstanser for barn og unge i kommunen	Dato, gjennomført: Underskrift:
1. kl. Tidlig høst	Heimen som samarbeidspartner og støtte for egne barn Grunnlag for et godt psykososialt miljø Om innhold i kommunens strategisk plan <ul style="list-style-type: none"> • Betydningen av å bli lest for • Læringsstrategier 	A= Kontaktlærer M= Andre lærere M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift:
2.kl Tidlig høst	Heimen som samarbeidspartner og støtte for egne barn Samarbeidspartner for å utvikle et godt psykososialt miljø i klassen Informere om innhold i kommunens strategisk plan og behov for samarbeid <ul style="list-style-type: none"> • Betydningen av å bli lest for • Veiledning, læringsstrategier • Samarbeid med biblioteket 	A= Kontaktlærer M= spes ped. M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:
3.kl. Tidlig høst	Informere om innhold i kommunens strategisk plan Tilpasset leseopplæring: <ul style="list-style-type: none"> • Helhetslesing • Mengdelesing • Verksted og kurs Lesing til ulike formål: <ul style="list-style-type: none"> • Lese for å oppleve • Lesing av fagstoff • Faste avtaler om leselekse med loggbøker og/eller lesekort 	A= Kontaktlærer M= spes ped. M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:
4.kl. Tidlig høst	Årsplan i sammenheng med strategisk plan <ul style="list-style-type: none"> • Helhetslesing og tilpasset tekst "Den andre leseopplæringa" • Lese for å oppleve • Lese for å lære • Variasjon i tekstutvalg Mappe /portefølje <ul style="list-style-type: none"> • Støtte skrive- og leseutvikling Leselekser og lesekort	A= Kontaktlærer M= spes ped. M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:

BJUGN: TEMAMØTER MED FORESATTE. VEILENDE SJEKKLISTE 5.- 10 KL.

ÅRSTRINN TIDSPKT.	HOVEDTEMA FRA FAGOMRÅDET	A= ANSVARLIG M= MEDSPILLERE	DATO FOR MØTET, UNDERSKRIFT
Overgang 5. kl. Vår 4. kl / Tidlig høst 5. kl	Lesing i alle fag <ul style="list-style-type: none"> Kartlegging og oppfølging Nasjonale prøver Nyere litteratur for aldersgruppa	A= kontaktlærer M = rektor M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:
5. og 6. kl. Høst	Lesing i alle fag Det digitale klasserommet	A= Kontaktlærer M= Dataansvarlig ved skolen	Dato, gjennomført: Underskrift
7. kl. Vår	Overgang til ungdomstrinnet Lesing i alle fag o Informasjon om nasjonale prøver	A= Kontaktlærer i samarbeid med skolens ledelse	Dato, gjennomført: Underskrift
8. 9. 10. kl.	Lesing og ungdom Ungdom og språkkultur Ungdomslitteratur Oppfølging av arbeidsplaner	A= Kontaktlærer M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift

ØRLAND KOMMUNE: TEMAMØTER FOR FORELDRE - VEILENDE SJEKKLISTE F/S- 4..KL.

NÅR	SENTRALE TEMAER VEILENDE LISTE	A= ANSVARLIG M= MEDSPILLERE	UTFØRT -DATO UNDERSKRIFT
Før skolestart. Se også rutine-beskrivelse	A. Høst: Møter i barnehagene <ul style="list-style-type: none"> Språk- og begrepsutvikling Å lese for og med barn B. Vår: Hjelpeapparatets rolle Orientering om skoletilbudet	Høst A= styrer M= PPT Vår: A= Rektor M= Lærere M= PPT, bvtj helsesøster M= Leder for SFO	Dato, gjennomført: Underskrift:
1. kl. Tidlig høst	Bruk av Læringsstrategier <ul style="list-style-type: none"> Språkleiker, begrepsutvikling Kartlegging. Oppfølging Ulike behov og tilpasninger 	A= Kontaktlærer M= Andre lærere M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift:
2. kl. Tidlig høst	Læringsstrategiene Skriving inn i lesing, tekstskaping <ul style="list-style-type: none"> Veiledet lesing/helhetslesing Språkverksted Leselekser.. Mengdelesing Hvorfor kartlegge 	A= Kontaktlærer M= spes. ped. M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:
3.kl. Tidlig høst	Læringsstrategiene Tilpasset leseopplæring: <ul style="list-style-type: none"> Helhetslesing Lese el språkverksted/ kurs Lesing til ulike formål Tekstskaping. Skriftforming	A= Kontaktlærer M= spes. ped. M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift:
4. kl Tidlig høst	Årsplan - læringsstrategier "Den andre leseopplæringa" <ul style="list-style-type: none"> Helhetslesing og tilpasset tekst Variasjon i tekstutvalg Prossessorientert skriving og mappe	A= Kontaktlærer M= spes. ped. M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift:

ØRLAND: TEMAMØTER MED FORESATTE. VEILEDENDE SJEKKLISTE 5.- 10 KL.

ÅRSTRINN TIDSPKT.	HOVEDTEMA FRA FAGOMRÅDET	A= ANSVARLIG M= MEDSPILLERE	DATO FOR MØTET, UNDERSKRIFT
Overgang årstrinn Vår 4. kl Tidlig høst 5. kl	Lesing i alle fag <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegging og oppfølging • Nasjonale prøver Nyere litteratur for aldersgruppa	A= kontaktlærer M = rektor M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:
5. og 6. kl. Høst	Lesing i alle fag Det digitale klasserommet	A= Kontaktlærer M= Dataansvarlig ved skolen	Dato, gjennomført: Underskrift
7. kl. Vår	Overgang til ungdomstrinnet Lesing i alle fag o informasjon om nasjonale prøver	A= Kontaktlærer i samarbeid med skolens ledelse	Dato, gjennomført: Underskrift
8. 9. 10. kl	Lesing og ungdom Ungdom og språkkultur Ungdomslitteratur Oppfølging av arbeidsplaner	A= Kontaktlærer M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:

**OSEN, ROAN, ÅFJORD: VEILEDENDE SJEKKLISTE FOR TEMAMØTER FOR FORESATTE B/F-4.KL.
(se Del I ,strategiplanen for 5.-10 trinn 2013)**

NÅR	HOVEDTEMA	A= ANSVARLIG M= MEDSPILLERE	DATO FOR MØTET, UNDERSKRIFT
Siste år i barnehagen	Barns Språkutvikling Betydningen av å lese for barn PPTs rolle: Individ og system	A= Barnehagestyrer M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift:
Vår i barnehagen	Foreldremøte for skolestartere	A= barnehagestyrer A= rektor	Dato, gjennomført Underskrift: Underskrift:
Vår før skolestart	Praktisk orientering om skoletilbudet og SFO Helsesøsters rolle i skolen	A= Rektor A= Barnehagestyrere M= Lærere M= SFO leder M= Helsesøster	Dato, gjennomført: Underskrift: Underskrift:
1. kl. Høst	Språkleikene/språkverksted Tilpasset opplæring. Tekstskaping Kort om læringsstrategier Kort om kartlegging og tiltak Samarbeid Heim-skole: Oppfølging	A= Kontaktlærer M= spes ped. M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift:
2.kl. Høst	Skriving, tekstskaping Skriftsforming, Lekser, oppfølging heime, språk og lesing	A= Kontaktlærer M= spes ped. M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:
3.kl Høst	Lesing til ulike formål: Lese for å oppleve Lese faktastoff læringsstrategier Skriftforming	A= Kontaktlærer M= spes ped. M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift:
4.kl Høst	Variasjon i tekstutvalg for årstrinnet Nyere barnelitteratur Prosesorientert skriving Bruk av og samarbeid med biblioteket, bokbuss	A= Kontaktlærer M= spes ped. M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift:

RISSA KOMMUNE: VEILEDENDE SJEKKLISTE FOR TEMAMØTER FOR FORESATTE B/F - 10. KL

NÅR	HOVEDTEMA	A= ANSVARLIGE M= MEDSPILLERE	GJENNOMFØRT, DATO UNDERSKRIFT
Før skolestart Vår	Se egen plan og brosjyre for overgangen førskolealder - skole Og Del I , handlingsplan for Rissa	A= Enhetsleder skole M= Enhetsleder bhg M= Ped. leder bhg og kontaktlærer skole M= Leder SFO	Dato, gjennomført: Underskrift
1. kl Tidlig høst	Hvordan støtte egne barn i skrive- og leseutvikling Bruk av digitale verktøy	A= Kontaktlærer M= Spes. pedagog	Dato, gjennomført: Underskrift
2. kl. Høst	Skriving, tekstskaping Læringsstrategier Hva er lekser Kartlegging og tiltak	A= Kontaktlærer M= Spes. pedagog M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift
3.. kl Høst	Lesing til ulike formål: Lese for å oppleve Lese for å lære Faste leseøker Språk/leseverksted	A= Kontaktlærer M= Spes. pedagog M= PPT	Dato, gjennomført: Underskrift
4. kl. Høst	Leseforståelse og teknikk Læringsstrategienes betydning for leseforståelse Bruk av bibliotek	A= Kontaktlærer M= Spes. pedagog M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift
5. og 6. kl Høst	Lesing i alle fag Det digitale klasserommet	A= Kontaktlærer M= Dataansvarlig ved skolen	Dato, gjennomført: Underskrift
7. trinn Vår	Overgang til ungdomstrinnet	A= Kontaktlærer i samarbeid med skolens ledelse	Dato, gjennomført: Underskrift
8. 9. 10. trinn	Lesing og ungdom Ungdom og språkkultur Ungdomslitteratur Oppfølging av arbeidsplaner	A= Kontaktlærer M= PPT M= Bibliotekar	Dato, gjennomført: Underskrift

SJEKKLISTER FOR KARTLEGGING OG OPPFØLGING KOMMUNENE

BJUGN KOMMUNE OG ØRLAND* KOMMUNER: SJEKKLISTE FOR KARTLEGGING OG OPPFØLGING (1av 2)

REDSKAP	NÅR	ANSVARLIG	OPPFØLGING -	UTFØRT
<i>I bhg</i> Obligatorisk: TRAS Individuelt ved behov/ Supplement 20 spørsmål om språkferdigheter Språk 5-6 Nytt OBS 6-8 kommer 2011 /2012	Før skole- start Ved behov	Leder i barnehagen Pedagoger samarbeider med tiltaksleder*	Se overgangsrutiner for hver av de to kommunene	Dato: Underskrift
1. Obligatorisk i kommunene KTI IL- Basis, gruppeprøve Udir: Leseprøve <i>Regneprøve frivillig fra Udir</i> Individuelt ved behov/supplement IL- Basis , ind. 20 spørsmål om språkferdigheter Språk 5-6 el Språk 6-16 T Carlstens prøve Lundberg og Herrlins leseutviklingsskjema Lundbergs skriveutviklingsskjema Nytt Obs-skjema 6-8 år 11/12	Høst. Gj året Vår Ved behov Ved behov Veiledende, gj året	Kontaktlærer Skolens leseveileder samarbeider med kontaktlærer tiltaksleder*	Intern drøfting med rektor , spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <u>Leders ansvar</u> <i>Oversikt; skriftliggjøring i skolens perm for kvalitets sikring</i> <i>Klasseresultater: Fagmøte mellom skolen og PPT</i> Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift:
2 Obligatorisk OL64 MiniSL 1 Udir: Leseprøve og Regneprøve Individuelt ved behov/supplement IL- Basis, ind Språk 6-16 20 spørsmål om språkferdigheter Lundberg og Herrlins leseutviklingsskjema Lundbergs skriveutviklingsskjema Nytt Obs-skjema 6-8 år 2011/12	Høst Vår Ved behov Veiledende, gjennom året	Kontaktlærer Skolens leseveileder samarbeider med kontaktlærere og tiltaksleder*	Intern drøfting med rektor , spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <u>Leders ansvar</u> <i>skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm</i> Klasseresultater: Fagmøte mellom skolen og PPT vinter og mai/juni Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift
3 Obligatorisk OL120 Mini SL2 Udir: Kartlegging lesing <i>Regneprøve og engelskprøve frivillig fra Udir</i> Individuelt ved behov/supplement 20 spørsmål om språkferdigheter Språk 6-16 IL- Basis, ind. Arbeidsprøven (ev deler) Carlstens skrive- og leseprøve Lundberg og Herrlins leseutviklingsskjema Lundbergs skriveutviklingsskjema Nytt Obs-skjema 6-8 år 2011/2012	Høst Vår Vår Jan/febr Ved behov Veiledende, gjennom året	Kontaktlærer Skolens leseveileder samarbeider med kontaktlærer og tiltaksleder*	Intern drøfting med rektor , spes. ped. / lærerteam, elev og foresatte <u>Leders ansvar</u> <i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm</i> Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger med PPT	Dato: Underskrift:
4 Obligatorisk Carlstens skrive- og leseprøve Ordkjedetesten S-40 Individuelt ved behov/supplement Språk 6-16 Arbeidsprøven Lundberg og Herrlins leseutviklingsskjema Lundbergs skriveutviklingsskjema	Oktober Mars Ved behov Veiledende, gjennom året	Kontaktlærer Skolens leseveileder samarbeider med kontaktlærer og tiltaksleder*	Intern drøfting med rektor , spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte, med PPT ved behov <u>Leders ansvar</u> <i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm</i> Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift:

BJUGN KOMMUNE OG ØRLAND* KOMMUNE: SJEKKLISTE FOR KARTLEGGING OG OPPFØLGING (2 av 2)

	REDSKAP	NÅR	ANSVARLIG	OPPFØLGING - ETTERARBEID	UTFØRT
5.	<p><u>Obligatorisk</u> Nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk Carlstens skrive- og leseprøve Ordkjedetesten S-40 <u>Individuelt ved behov/supplement</u> 20 spørsmål om språkferdigheter Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Leselos</p>	<p>September</p> <p>Vinter og vår</p> <p>vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Skolens leseveileder samarbeider med kontaktlærer og tiltaksleder*</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <i>skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/ datasystem</i> Refleksjonsmøte skole og PPT tidlig høst Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift</p>
6.	<p><u>Obligatorisk</u> Carlstens skrive- og leseprøve Ordkjedetest S-40 <u>Individuelt ved behov/supplement</u> 20 spørsmål om språkferdigheter Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Leselos</p>	<p>Høst og vinter</p> <p>Vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Skolens leseveileder samarbeider med kontaktlærer og tiltaksleder*</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <i>skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm</i> Refleksjonsmøte skole og PPT ved behov Tiltak i tråd med behov</p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift:</p>
7.	<p><u>Obligatorisk</u> Carlsten Ordkjedetesten S-40 <u>Individuelt ved behov/supplement</u> 20 spørsmål om språkferdigheter Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Leselos</p>	<p>Høst vinter/vår vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Skolens leseveileder samarbeider med kontaktlærer og tiltaksleder*</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <i>skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm</i> Refleksjonsmøte skole og PPT ved behov Tiltak i tråd med behov</p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift</p>
8.	<p><u>Obligatorisk</u> Nasjonale prøver lesing, regning, engelsk Carlsten og Ordkjedetest S-40 <u>Individuelt ved behov/supplement</u> 20 spørsmål om språkferdigheter Arbeidsprøven Språk 6-16 Leselos Logos</p>	<p>Høst</p> <p>vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer i samarb med faglærere og skolens leseveileder</p> <p>Leseveileder i samarb med kontaktlærer og tiltaksleder*</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <i>Oversikt skriftliggjøring i kvalitetssikringsperm</i> Refleksjonsmøte skole og PPT tidlig høst Tiltak i tråd med behov</p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift:</p>
9.	<p><u>Obligatorisk</u> Nasjonale prøver lesing, regning Carlsten og Ordkjedetest s-40 <u>Individuelt ved behov/ supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Leselos</p>	<p>Høst</p> <p>vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer i samarb med faglærere og Skolens leseveileder</p> <p>Leseveileder i samarb med kontaktlærer og tiltaksleder*</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <u>Leders ansvar</u> <i>Oversikt, skriftliggjøring i kvalitetssikringsperm</i> Refleksjonsmøte skole og PPT tidlig høst Tiltak i tråd med behov</p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift:</p>
10.	<p><u>Obligatorisk</u> Carlsten og Ordkjedetest <u>Individuelt ved behov /supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos S-40</p>	<p>Høst og vinter</p>	<p>Kontaktlærer i samarb med faglærere og Skolens leseveileder og tiltaksleder*</p>	<p>drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte <u>Leders ansvar</u> <i>Oversikt, skriftliggjøring i kvalitetssikringsperm</i></p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift:</p>

OSEN, ROAN, ÅFJORD: SJEKKLISTE KARTLEGGING, OPPFØLGING : FSK. 10.kl side.1 av 3, 2013

ÅR.	REDSKAP	NÅR	ANSVARLIG	ETTERARBEID	UTFØRT
I bhg	TRAS <u>Individuelt ved behov:</u> Språk 5-6	Før overg til skolen behov	Trasansvarlig i barnehagen Ped. leder	Viser til kommunenes årlige rutiner	Dato: Underskrift:
1.	<u>Obligatorisk:</u> IL- Basis, gr. prøve KTI Udir: Lesing og regning <u>Individuelt/supplement</u> Nye Tras (aldersuavh) Språk 5-6 Språk 6-16 IL-Basis, ind 20 spørsmål. Lundberg Herrlins leseutviklingsskjema Lundbergs skriveutv. Ringeriksmateriale	Gj. året Tidl. høst Vår Ved behov Veil. gjennom året	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Klasseresultat og oppfølging drøftes i refleksjonsmøter mellom skolen og PPT Tiltak i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift
2	<u>Obligatorisk:</u> OL 64 og Mini SL 1 Udir: Lesing, regning <u>Individuelt/supplement</u> IL- Basis ,ind Språk 6-16 20 spørsmål. Carlsten Lundberg Herrlins leseutviklingsskjema Lundbergs skriveutv.skj	Tidl. høst Vår Vår Ved behov Veil. gjennom året	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Møte mellom skolen og PPT vår evt tidlig høst, tiltak i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift
3	<u>Obligatorisk:</u> OL 120 Mini SL 2 Udir: Lesing og regning <u>Frivillig</u> engelsk <u>Individuelt/supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 20 spørsmål Carlsten Ordkjedetest Lundberg og Herrlins Leseutviklingsskj Lundbergs skriveutvskj	Tidl. høst Vår Jan/febr Ved behov Veil. gjennom året	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped. / lærerteam, elev og foresatte Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Klasseresultat: Møte mellom skolen og PPT mai Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift:
4.	<u>Obligatorisk:</u> Carlsten Ordkjedetest S-40 Myhres matematikkssirkel <u>Individuelt/supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Malmer: ALP mateamtikk Lundberg og Herrlins leseutviklingsskjema Lundbergs skriveutv.	Sept og mars/april Høst og vår Mai/juni Ved behov Veil. gjennom året	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte, Refleksjonsmøter med PPT Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift

Kartlegging, oppfølging sjekklister Osen, Roan og Åfjord rev 2013					side 2 av 3
5.	<u>Obligatorisk:</u> Nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk Carlsten Ordkjedetest S-40 setningsleseprøve <u>Individuelt/supplement</u> 20 spørsmål Språk 6-16 Arbeidsprøven Leselos Logos Læringsstøttende digitale prøver i matematikk	Tidl. høst Sept - mars/april april ved behov	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte Leders ansvar: skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Klasseresultat og oppfølging drøftes i refleksjonsmøter mellom skolen og PPT Tiltak i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift
6.	<u>Obligatorisk:</u> Setningsleseprøve s-40 Carlsten Ordkjedetest G.Malmer:ALP regning <u>Individuelt/supplement</u> 20 spørsmål Språk 6-16 Arbeidsprøven Leselos. Logos Læringsstøttende dig. prøver matematikk	Sept/april Sept - mars/april september	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Møte mellom skolen og PPT vår evt tidlig høst, tiltak i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift
7.	<u>Obligatorisk:</u> Setningsleseprøve, S-40 Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest Malmer: ALP, regning Myhres regneprøve <u>Individuelt/supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 20 spørsmål Leselos Logos Læringsstøttende dig. prøver matematikk	Sept/april Sept - mars/april sept mars/april Ved behov	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped. / lærerteam, elev og foresatte Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Klasseresultat: Møte mellom skolen og PPT mai Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift:
8	<u>Obligatorisk:</u> Nasjonale prøver: lesing, regning, engelsk Carlsten Ordkjedetest S-40 Malmer: ALP <u>Individuelt/supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 20 spørsmål Leselos Logos Læringsstøttende dig. prøver matematikk	Tidl. høst Sept- mars/april April Vår Ved behov	Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder	Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte, Refleksjonsmøter med PPT Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger	Dato: Underskrift

Kartlegging ,sjekkliste Osen, Roan og Åfjord rev 2013					side 3 av 3
9.	<p><u>Obligatorisk:</u> Nasjonale prøver: lesing, regning Carlsten Ordkjedetest S-40, setn. leseprøve Myhres matematikksirkel Malmer: ALP matematikk</p> <p><u>Individuelt/supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 20 spørsmål Leselos Logos Læringsstøttende dig. prøver matematikk</p>	<p>Tidl. høst</p> <p>Sept-mars/april Tidlig vår</p> <p>Tidl sept Vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte, Refleksjonsmøter med PPT Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger</p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift</p>
10.	<p><u>Obligatorisk:</u> S-40, setn. leseprøve Carlsten Ordkjedetest</p> <p><u>Individuelt/supplement</u> Arbeidsprøven Språk 6-16 20 spørsmål Leselos Logos Læringsstøttende dig. prøver matematikk</p>	<p>Høst</p> <p>Tidl høst og vinter</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer i samarbeid med skolens leseveileder</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte, Refleksjonsmøter med PPT Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger</p>	<p>Dato:</p> <p>Underskrift</p>

RISSA KOMMUNE: SJEKKLISTE, KARTLEGGING OG OPPFØLGING: F/S - 3.KLASSE side 1 av 3

ÅRSTR.	REDSKAP	NÅR	ANSVAR	OPPFØLGING - ETTERARBEID	GJ.FØRT underskrift
<i>I bhg</i>	<i>Tras</i>	<i>Før skolestart</i>	<i>Enhetsleder i bhg i samarbeid med ped. leder</i>	<i>Ifølge skriv om overgangsrutiner i løpet av året</i>	
1.	<p><u>Obligatorisk</u> KTI IL- basis Udir. Leseprøve <u>Individuelt/suppl</u> IL-basis ,ind pr Språk 6-16 20 spm språkf. Tras / deler Tras Leseklar Aski Raski Leselos Lundberg Herrlins leseutviklingsk Lundbergs skriveutv.skj</p>	<p>Høst I løpet av året</p> <p>Vår</p> <p>Ved behov</p> <p>Veil. gjennom året</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/ datasystem</i> Refleksjonsmøter skole og PPT vinter og vår Tiltak i tråd med evaluering og drøftinger</p>	
2.	<p><u>Obligatorisk</u> OL 64 MiniSL1 Udir. leseprøve Udir regneprøve <u>Individuelt/supple ment</u> Språk 6-16 20 spm språkf. Carlstens IL-basis ind Aski Raski Leselos Lundberg Herrlins leseutviklings- skjema Lundbergs skriveutv.skj</p>	<p>Høst</p> <p>Høst</p> <p>Vår</p> <p>Ved behov</p> <p>Veil. gjennom året</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/ datasystem</i> Refleksjonsmøte skole og PPT vår Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger</p>	
3.	<p><u>Obligatorisk</u> OL 120 MiniSL 2 Udir: Leseprøve <u>Frivillig: regning engelsk</u> <u>Individuelt/suppl</u> Språk 6-16 20 spm språkf Arbeidsprøven Logos Lundberg Herrlins leseutv.skjema Lundbergs skr. utv Carlsten Arbeid med ord Leselos</p>	<p>Høst Vår</p> <p>vinter/vår</p> <p>Ved behov</p> <p>Veil. gjennom året</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm /datasystem</i> Refleksjonsmøte skole og PPT Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	

ÅRSTR.	REDSKAP	NÅR	ANSVAR	OPPFØLGING - ETTERARBEID	GJ.FØRT underskrift
4.	<p><u>Obligatorisk</u> Carlstens lese- og skriveprøve Ordkjedetesten <u>Individuelt/suppl.</u> 20 spm språkf Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Lundberg Herrlins lesutv.skjema Lundbergs skriveutv,sskjema S-40, setn.lesepr Arbeid med ord Aski Raski Leselos</p>	<p>Høst og vår</p> <p>Ved behov</p> <p>Veil gj året</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes. pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/datasystem</i></p> <p>Refleksjonsmøte skole og PPT vinter Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	
5.	<p><u>Obligatorisk</u> Nasjonale prøver i lesing, regning og Engelsk Carlstens lese og skrive prøve Ordkjedetest <u>Individuelt/suppl</u> Logos 20 spm språkf Arbeidsprøven Språk 6-16 S-40, setn.lesepr Arbeid med ord Aski Raski Leselos</p>	<p>September</p> <p>Vinter og vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes. pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/datasystem</i></p> <p>Refleksjonsmøte skole og PPT tidlig høst Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	
6.	<p><u>Obligatorisk</u> Carlstens lese og skrive prøve Ordkjedetest <u>Individuelt/suppl</u> 20 spm språk Arbeidsprøven Språk 6-16 S-40,setn.lesepr. Logos Arbeid med ord Aski Raski Leselos</p>	<p>Høst og vinter</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes. pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/datasystem</i></p> <p>Refleksjonsmøte skole og PPT ved behov Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	
7.	<p><u>Obligatorisk</u> Carlstens lese- og skriveprøve Ordkjedetesten <u>Individuelt/suppl</u> S-40,setn.lesepr. 20 spm språkf Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Arbeid med ord Aski Raski Leselos</p>	<p>Høst og vinter/vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/dadasystem</i></p> <p>Refleksjonsmøte skole og PPT ved behov Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	

RISSA KOMMUNE : SJEKKLISTE, KARTLEGGING OG OPPFØLGING: 8. -10 klasse side 3 av 3

ÅRSTR.	REDSKAP	NÅR	ANSVAR	OPPFØLGING - ETTERARBEID	GJ.FØRT underskrift
8.	<p><u>Obligatorisk</u> Nasjonale prøver lesing, regning, engelsk Carlstens lese - og skriveprøve Ordkjedetest <u>Individuelt/suppl</u> S-40 Setn.leseprøve 20 spm språk Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Aski Raski Leselos</p>	<p>høst</p> <p>vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer i samarb med faglærere</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm / datasystem</i> Refleksjonsmøte skole og PPT tidlig høst Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	
9.	<p><u>Obligatorisk</u> Nasjonale prøver lesing, regning Carlstens lese - og skriveprøve Ordkjedetest</p> <p><u>Individuelt/suppl</u> 20 spm språk S-40, Setn.leseprøve Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Aski Raski Leselos</p>	<p>Høst</p> <p>vår</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer i samarb med faglærere</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm /datasystem</i> Refleksjonsmøte skole og PPT tidlig høst Tiltak i tråd med evaluering og drøfting</p>	
10.	<p><u>Obligatorisk</u> Carlstens lese- og skriveprøve Ordkjedetest</p> <p><u>Individuelt/suppl</u> 20 spm språk S-40, Setn.leseprøve Arbeidsprøven Språk 6-16 Logos Leselos</p>	<p>Høst vinter</p> <p>Ved behov</p>	<p>Kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog/ kontaktlærer</p> <p>Spes.pedagog</p>	<p>Intern drøfting med rektor, spes. ped./ lærerteam, elev og foresatte</p> <p><i>Oversikt og skriftliggjøring i skolens kvalitetssikringsperm/ datasystem</i> Refleksjonsmøte skole og PPT ved behov Tiltak og evaluering i tråd med drøftinger</p>	

OVERSIKT IL - Basis - gruppeoppgaver (Nielsen og Frost mfl,).

Oppgave	Formål og innhold	Henvisninger	Veiledende kriterier
1 Tegning og skrijving	<ul style="list-style-type: none"> • Interesse • Tegne- og skrift- språklig kompetanse • Hyggelig og god stemning • Sammenlign med siste Oppgave • Skrive eget, andres navn, andre ord • Dersom e. hjelp: "Bare skriv slik du synes det skal se ut!" • Skrive om tegningen <p>Alle måter å "fortelle på papiret " er i orden</p>	<p><u>Kap 3.2 i veil.perm</u></p> <p>Tegning: ca 10 min. Totalt ca. 15-25min</p> <p>Supplement til IL-basis.</p> <p>KTI, Kontrollert</p> <p>Tegneiaktakelse (Krogh, 1977)</p>	<p><u>Lærer/prøveleder (PL)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid for å avdekke elevens nærmeste utviklingszone • Fint utgangspunkt for samtale med foresatte • Utviklingstakt et tema her
2 Lytteforståelse 1	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfatte innholdet i sammenheng i tale (språk) under felles aktiviteter i klassen. • Huske handlingsforløp til tross for rekkefølge, evne til språklig de sentrering 	<p><u>Kap 3.3 i veil.</u> <i>Historien i kursiv i veil.</i></p>	<p><u>0-3 riktige av 5</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven trenger oppfølging • Vanligvis 20 % av elevene i 2. klasse • Spesiell oppmerksomhet mot de elevene i klassen som har 0-3 riktige i oppgaven
3 Lytteforståelse 2	<ul style="list-style-type: none"> • Få inntrykk av og vurdere evne til aktiv innlevelse i en historie og til å oppfatte et skjult poeng 	<p><u>Kap 3.4 i veil.</u></p>	<p><u>0 -3 riktige av 5:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven trenger oppfølging
4 Språklig Bevissthet: Rimord	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere oppmerksomhet på rim, dvs. en del av barns språklige bevissthet 	<p><u>Kap 3.5 i veil.</u></p>	<p><u>0-4 riktige av 6</u> trenger oppfølging</p>
5 Språklig Bevissthet: Forlydanalyse	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere es oppmerksomhet for første lyd i et ord, dvs en del av språklig bevissthet 	<p><u>Kap 3.6 i veil.</u></p>	<p><u>0-6 av 11</u> trenger oppfølging</p>
6 Språklig Bevissthet: Fonemantall	<p>Vurdere oppmerksomhet på enkeltlydene /fonemene i et ord, dvs. en del av språklig bevissthet</p>	<p><u>Kap 3.7 i veil.</u></p>	<p><u>0-2 av 6</u> trenger oppfølging</p>
7 <i>Ord - forståelse:</i> Sammensatte ord	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere evne til semantisk fleksibilitet, dvs til aktivt å kunne forene to selvstendige meningsinnhold til et nytt, tredje meningsinnhold 	<p><u>Kap 3.8 i veil.</u></p>	<p>Veiledende krit</p> <p>Vurdere :Klarer ikke / ikke vant til å leike med ord. Har vansker med språklige assosiasjoner <i>Kan føre til langsom og usikker forståelse under senere lesearbeid</i></p> <p>Legg vekt på elevens arbeidsmåte: oppmerksomhet, interesse og selvstendighet</p>
8 Språklig Bevissthet Fonemantall 2	<ul style="list-style-type: none"> • Oppmerksomhet på enkelte lyder i et ord "Kjenne etter i munnen"/"smake på"/lytte etter antall lyder 	<p><u>Kap 3.9 i veil.</u></p>	<p><u>0-8 av 12</u> trenger oppfølging</p> <p><i>Etter noen mnd med undervisning bør eleven ha noen ferdigheter i å analysere ord i enkelte lyder av hensyn til videre lese- og skriveundervisning</i></p>

9 Bokstavkunnskap	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere når bokstav - innlæring er fullført om e. har tilstrekkelig kunnskap om relasjon/forbindelse mellom bokstav og lyd Vurdere ferdighet i fonem - analyse og visuell bokstav - gjenkjenning (bokstav, høre - finne, visuell analyse) 	<u>Kap 3.10 i veil.</u>	<u>0-23 riktige av 24:</u> trenger oppfølging Kriteriet lagt meget høyt : <i>Skarp grense mellom 23 og 24 bokstaver: er en erkjennelse av at bokstavkunnskap er en særdeles kritisk grense for leseutviklingen</i>
10 Bokstavskrivning <i>Bokstavskrivning er et element i bokstavkunnskapen og derfor av betydning</i>	<ul style="list-style-type: none"> Vurdere om elevene er i stand til å gjengi bokstavens form ved å skrive dem eleven oppfordres til å skrive bokstavformer som trinnet har benyttet, når de skulle skrive bokstaver 	<u>Kap 3.11 i veil.</u> <ul style="list-style-type: none"> PL dikterer ett ord om gangen, sier deretter bokstaven(lyd eller navn) som skal skrives Hver oppgave dikteres 2 g. 	<u>Av 24 riktige:</u> Relevant å teste denne kunnskapen hos elevene og oppsummere den: Kan de huske og å skrive bokstavene? Hvordan former de bokstavene?
11 Ordskriving 1	<ul style="list-style-type: none"> Observere elevens lyst og energi til å skrive bestemte ord på egen hånd. Eleven bestemmer selv rekkefølge Vurdere elevenes evne til å bestemme hvordan lydrette ord staves 	<u>Kap 3.12 i veil.</u> <i>Hensiktsmessig i individuell utprøving og i undervisning å begynne med friksjonslyder. Disse lydene kan "holdes" lettere og produserer en jevn luftstrøm som barnet kan rekke å registrere(Frost og Lønnegaard, 1995)</i>	0-5 riktige av 6 : trenger oppfølging <i>Foretatt et skille mellom ord med friksjonslyd (kontinuanter) og ord med lukkelyd (plosiver)</i> To - og trelydsord Nb. Tilpasset tidsbruk! Gi tilleggspoppgave dersom elevene blir ulikt ferdige Forslag: Fargelegg bildene eller gi annen oppgave
12 Ordskriving 2	<u>Ordskriving 2</u>	<u>Kap. 3.12 i veil.</u>	0-6 riktige av 8: trenger oppfølging to-tre-firelydsord
13 Ordskriving 3	<u>Ordskriving 3</u>	<u>Kap 3.12 i veil.</u>	0-4 riktige av 6: trenger oppfølging tre og firelydsord
14 Tegne- og skriveferdighet	Formål og innhold: <ul style="list-style-type: none"> Avslutte heftet på en god måte Vurdere tegneutvikling og skriftspråk- utvikling Sammenlign med 1. oppg. 	<u>Kap. 3.13 i veil.</u>	Fritt emne i ny tegning, skrive navnet sitt, andre navn, andre ord, lekeskriving eller skrive vanlige ord og setninger Avslutte heftet /gruppeprøven

Materiale: A4 ark og blyant

Instruksjonen er reint språklig. Instruksjon gis bare en gang.

DEL I

1. Midt på arket tegner du en liten ball.
2. Fra ballen tegner du en strek ut til ett av hjørnene.
3. Tegn også streker fra ballen til de andre hjørnene.

DEL II

4. Tegn en strek fra ballen ut til kanten av papiret.
5. Tegn streker fra ballen ut til midten av de andre kantene.

Eventuelt spørsmål: Hvor mange rom har du nå?

DEL III

Nå skal du tegne noe i rommene. Du skal selv velge hvilket rom dere vil begynne med, men vent med å tegne til dere har fått høre alt som skal være med på tegningene.

6. I et av rommene tegner dere 3 streker. De må ikke være like lange.
7. I et annet rom tegner dere 3 trekkanter. Den midterste skal være den minste.
8. I et nytt rom tegner dere 4 baller. 2 av ballene skal være like store.
9. Nå tegner dere 4 firkanter på en rekke, den siste i rekken skal være den største.

Liten pause.

DEL IV

Nå skal du få en litt lengre beskjed. Hør godt etter før du tegner.

10. Tegn et tre i ett av de tomme rommene. Det er et epletre. Oppe i treet henger det 3 epler. Nede på jorden ligger det 5 epler.
11. Tegn et hus. Huset har tre vinduer og en dør. Taket er skrått. Det er skorstein / murpipe med røyk på taket. Ved siden av huset står det en flaggstang. Solen skinner.
12. Tegn et menneske.
13. Tegn en katt.

KTI sier noe om i hvilken grad barnet forstår instruksjon

KTI . VURDERINGSARK ENKELTELEV

OPPSUMMERING ETTER KTI = Kontrollert Tegneiaktakelse	DATO FOR GJENNOMFØRING:	BARNEHAGE/SKOLE:
BARNETS NAVN:	ALDER:	ANSVARLIG PEDAGOG:

<i>OPPGAVE</i> TYPE:	<i>OPPFATNING AV FORM:</i>	<i>ANTALLS-OPPFATNING:</i>	<i>POSISJON/STØRRELSE</i>	<i>AUDITIV OPPFATT. MINNESPENN:</i>
INNDELING ORGANISERING/PLASSERING			MIDT PÅ	
STREKER				
TREKANTER			MIDTERSTE/MINSTE	
BALLER/SIRKLER			LIKE STORE	
FIRKANTER			SISTE/FØRSTE	
EPLETRE: EPLER I TREET? EPLER NEDE.?				
HUS : VINDUER/DØR: SKRÅTT TAK: SKORSTEIN/PIPE: RØYK FRA PIPE: FLAGGSTANG/FLAGG: SOL:				
MENNESKE, SAMLET VURDERING: KATT, SAMLET VURDERING:				

OPPSUMMERING, KLASSERESULTAT ORDLESEPRØVE: OL64

Dansk materiale av Nielsen, Kreiner, Poulsen og Søgård, 2001

Oversatt og tilrettelagt av Monsrud, Godøy, Heller, Thurmann-Moe, Bredtvet kompetansesenter

Cappelen Akademiske Forlag 2008

Grupperinger ut fra lesing	Antall riktige	Tid	Prosentfordeling i det norske utvalget
GRUPPE 1 Raske og sikre lesere	59 eller flere riktige	7 minutter el raskere	58,7 %
GRUPPE 2 Langsomme og sikre lesere	59 eller flere riktige	Mellom 7 og 10 min	31,1 %
GRUPPE 3 Usikre lesere	Mindre enn 59 riktige		10,3 %

OPPSUMMERING KLASSERESULTAT, ORDLESEPRØVE: OL120

Dansk materiale av Nielsen, Kreiner, Poulsen og Sægård, 2001

Oversatt og tilrettelagt av Monsrud, Godøy, Heller, Thurmann-Moe, Bredtvet kompetansesenter

Cappelen Akademiske Forlag 2008

Grupperinger ut fra lesing	Antall riktige	Tid	Prosentfordeling i det norske utvalget
GRUPPE 1 Raske og sikre lesere	107 riktige eller flere	11 minutter eller raskere	44,7 %
GRUPPE 2 Langsomme og sikre lesere	107 riktige eller flere	Mellom 11 og 15 minutter	34.7 %
GRUPPE 3 Usikre lesere	Mindre enn 107 riktige		20.5 %

OPPSUMMERING, KLASSERESULTAT, MINILESEPRØVE: SL1

Dansk materiale av Nielsen, Kreiner, Poulsen og Søgård, 2001

Oversatt og tilrettelagt av Monsrud, Godøy, Heller, Thurmann-Moe, Bredtvet kompetansesenter

Cappelen Akademiske Forlag 2008

Grupperinger ut fra lesing	Antall riktige	Tid	Prosentfordeling i det norske utvalget
GRUPPE 1 God leseforståelse, rask	11-12	5 minutter eller raskere	47,2 %
GRUPPE 2 God leseforståelse, langsom	11-12	Mellom 5 og 10 minutter	24,7 %
GRUPPE 3 Usikker lesing	10 eller færre		28,1 %

OPPSUMMERING KLASSERESULTAT SETNINGSLESEPRØVE SL2

Dansk materiale av Nielsen, Kreiner, Poulsen og Søgård, 2001

Oversatt og tilrettelagt av Monsrud, Godøy, Heller, Thurmann-Moe, Bredtvet kompetansesenter

Cappelen Akademiske Forlag 2008

Grupperinger ut fra lesing	Antall riktige	Tid	Prosentfordeling i det norske utvalget
GRUPPE 1 God leseforståelse, rask	11-12	Raskere enn 4 minutter	55,6 %
GRUPPE 2 God leseforståelse, langsom	11-12	4 til 10 minutter	33,8 %
GRUPPE 3 Usikker lesing	10 eller færre		10,6 %

REGISTRERING AV ELEVRESULTAT - OBLIGATORISK KARTLEGGINGSPRØVE LESING – 1.ÅRSTRINN

Skole:

Gruppe:

Kommune:

År:

ELEVNUMMER	KJØNN MERKES G ELLER J	Delprøve 1: Å skrive bokstaver				Delprøve 2: Å finne lyder i ord				Delprøve 3: Å trekke lyder sammen til ord				Delprøve 4: Å stave ord				Delprøve 5: Å lese ord				Delprøve 6: Å lese er å forstå			
		Maks 12 Bekymringsgr.				Maks 14 Bekymringsgr.				Maks12 Bekymringsgr.				Maks 14 Bekymringsgr.				Maks 14 Bekymringsgr.				Maks 10 Bekymringsgr.			
		12				11				9				8				9				5			
		Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført
1																									
2																									
3																									
4																									
5																									
6																									
7																									
8																									
9																									
10																									
11																									
12																									
13																									
14																									
15																									
16																									
17																									
18																									

REGISTRERING AV ELEVRESULTAT - OBLIGATORISK KARTLEGGINGSPRØVE I LESING - 2. ÅRSTRINN

Skole:

Kommune:

År:

ELEVNUMMER	KJØNN MERKES G ELLER J	Delprøve 1: Hvor lenge varer 1 min. Antall dyr	Delprøve 2: Å lese ord				Delprøve 3: Å forstå ord				Delprøve 4: Å stave ord				Delprøve 5 - DEL 1: Å lese er å forstå				Delprøve 6 - DEL 2: Å lese er å forstå			
			Maks 14 Bekymringsgr. 8				Maks 11 Bekymringsgr. 7				Maks 14 Bekymringsgr. 9				Maks 10 Bekymringsgr. 11				Maks 5			
			Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført

Nye prøver våren 2014

REGISTRERING AV ELEVRESULTAT - OBLIGATORISK KARTLEGGINGSPRØVE I REGNING - 1. ÅRSTRINN

Skole: _____ **Gruppe:** _____ **Kommune:** _____ **År:** _____

ELEVNUMMER	KJØNN: MERKES G ELLER J	Sett kryss over like mange	Hvor mange?	Tegn strek til riktig sted	Nabotall	Hvor mange av hver?	Hvor mye?	Tegn ring der det er mest	Like mange	Tallrekker	Skriv tallene i rekkefølge	Hvor mye til sammen?	Regn ut	Regn ut	Hvor mye har du igjen?	Gjør regnestykket riktig	Bekymr grense	
		Side 1 Maks 4	Side 2 Maks 3	Side 3 Maks 2	Side 4 Maks 4	Side 5 Maks 1	Side 6 Maks 4	Side 7 Maks 4	Side 8 Maks 3	Side 9 Maks 4	Side 10 Maks 3	Side 12 Maks 3	Side 13 Maks 4	Side 14 Maks 4	Side 15 Maks 3	Side 16 Maks 4	Bekymr grense	
		Tid: 2,5min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 2 min	Tid: 1,5 min	Tid: 2 min	Tid: 2,5 min	Tid: 2 min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 2 min	Tid: 2 min	Tid: 2 min	Bekymr grense	
		Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall utført	Antall riktige
		Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	Antall rett	totalt
		Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	Antall feil	50
		Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	Ikke utført	0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0
																		0

REGISTRERING AV ELEVRESULTAT - FRIVILLIG KARTLEGGINGSPRØVE I REGNING - 3. ÅRSTRINN

Del 1 - før pause

Skole:

Gruppe:

Kommune:

År:

ELEVNUMMER	KJØNN	MERKES	G	ELLER	J	Hvor mye?	Hvor mange?	Tegn strek til riktig sted	Nærmeste tall	Tegn strek til nærmeste tier	Nærmeste hundrer	Hundrere, tiere og enere	Tegn ring rundt halvparten	Tallrekker	Skriv tallene i rekkefølge								
						Side 1 Maks 5	Side 2 Maks 2	Side 3 Maks 2	Side 4 Maks 4	Side 5 Maks 6	Side 6 Maks 6	Side 7 Maks 4	Side 8 Maks 4	Side 9 Maks 4	Side 10 Maks 3								
						Tid: 2 min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 1,5 min	Tid: 2 min	Tid: 1,5min	Tid: 2 min	Tid: 2,5 min								
Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antall utført	Antall rett	Antall feil	Ikke utført	Antal i riktige			
																						0	
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0
																							0

H. Aktuelle referanser. Litteratur og materiell

- Anmarksrud, Øystein og Refsahl, Vigdis (2010). *Gode lesestrategier på mellomtrinnet*. Cappelen Akademiske forlag Barnehageloven. www.lovdatab.no
- Bugge, Nella (2009). "Sjå, no kan han det!" En undersøkelse av hvordan Tras gjennomføres i barnehagene. Masteroppgave. UIO/ isp
- Bredtvet kompetansesenter, Duna, Frost, Godøy & Monsrud (2003) *Arbeidsprøven - et kartleggingsverktøy*. Statped.no
- Bredtvet kompetansesenter, Godøy Oddhild & Monsrud, May- Britt (2008). *Spesialpedagogisk leseopplæring - en veileder*. Statped.no
- Bredtvet kompetansesenter, Askeland, Frost, Godøy, Grønner, Høigaard, Strøm, Refsahl, Utgaard (2007). *Leseveilederen. Hvordan kan foreldre hjelpe barn som har dysleksi?*
- Bredtvet, isp/uo, Lesesenteret, Statped Vest mfl (2007). *Språkveilederen*. Språkpakken. Bredtvet Kompetansesenter. Statped.no
- Bråten, Ivar (red.)(2007). *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet*. Cappelen Akademiske forlag
- Carlsten, Carl Thomas (2002). *Norsk rettskrivings og leseprøver*. Damm Forlag
- Devold, Else H og Melhus, Kjersti (2010). *Fem til åtte. Matematikk i overgangen fra barnehage til skole*. LAMIS skriftserie. nr 6
- Dysthe, Olga (red.) (2001) *Dialog, samspel og læring*. Abstrakt forlag.
- Dalvang Tone, & Davidsen, Lunde, Løge, Reikerås (2008). *MIO. Matematikken - Individet- Omgivelsene. Håndbok og skjema*. www.ascheoug.no/barnehage
- Efskin, Ragnhild (2000). *Matematikkverksted*. Info vest Forlag
- Espenakk Unni & Frost, Færevaa, Horn, Løge Solheim, Wagner (2011.). NB! Rev. utgave *Tras. Observasjon av språk i daglig samspill*. Lesesenteret. Stavanger
- Engen, Liv (2003). *Foreldrenes ABC. Hvordan stimulere barns leseglede og skrive lyst*. N.W. DAMM & SØN AS
- Engen, Liv (2002). *Lærerens ABC. Håndbok i lese- og skriveopplæring*. N.W. DAMM & SØN AS
- Fredheim, Gerd og Trettenes, Marianne (2012). *Mer lesing i fagene*. GAN Ascheoug
- Frost, Jørgen (1999). *Leseopplæring på teoretisk grunnlag*. Cappelen Akademiske forlag
- Frost, Jørgen (2003). *Prinsipper for god leseopplæring*. Cappelen Akademiske forlag
- Frost, Jørgen (red.)(2009). *Språk - og leseveiledning - i teori og praksis*. Cappelen Akademiske forlag
- Frost, Jørgen (2010). *Kvalitet i leseopplæringen*. Cappelen Akademiske forlag.
- Frost, Jørgen og Nielsen, Jørgen Chr. (2000 Norsk versjon). *IL- basis. Et prøvemateriell for å beskrive barns leseforutsetninger og tidlige leseutvikling*. Norsk Psykologforening
- Hagtvet, Bente (2004) *Språkstimulering. Tale og skrift i førskolealder*. Cappelen Akademiske forlag
- Helland, Turid(2012) *Språk og dysleksi*. Fagbokforlaget
- Høien, Torleiv (2006) *LOGOS. Diagnostisering av Dysleksi og andre lesevaner*. Logometrica A/S
- Høien, Torleiv & Tønnesen, Gunnar (2007). *Ordkjedetest*. Logometrica A/S
- Høien, Torleiv, Iglund, Geir & Tønnesen, Gunnar (2008). *S - 40. Setningsleseprøven*. Logometrica A/S
- Lesesenteret (2008) "Lesing er ..." Samling med hefter om lesing. Lesesenteret. Utdanningsdirektoratet
- Lundberg, Ingvar (2010). *God skriveutvikling. Kartlegging og undervisning*. Cappelen Akademiske Forlag
- Lundberg, Ingvar og Herrlin, Katatrina (2008). *God leseutvikling. Kartlegging og øvelser*. Cappelen Akademiske Forlag
- Lyster, Solveig-Alma H. (2011). *Å lære å lese og skrive*. Gyldendal Akademisk
- Lyster, Solveig-Alma H. (2012). *Elever med lese- og skrivevaner. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Cappelen Damm Akademisk
- Læreplanverket (2006). *Kunnskapsløftet. Generell del. Prinsipp for opplæringa. Læreplaner i fag. Timeplanfordeling* Utdanningsdirektoratet
- Magne, Olof (2003) *Barn oppdager matematikk. Aktiviteter for barn i barnehage og skole*. Info vest Forlag
- Malmer, Gudrun ((2012). *ALP. Analyse av leseforståelse innenfor problemløsning. Kartleggingsmaterieill i matematikk 2. - 10. tr.* GAN. Ascheoug. Oslo

NAFO: Internettside (2013). *Opplæring og materiell. flerspråklig opplæring*. www.hio.no/nafo

NAFO: Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (2007). *Likeverdig opplæring i praksis!* Kunnskapsdepartementet

NAFO: Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (2011). *Veien videre. Sluttrapport. Likeverdig opplæring i praksis*. Kunnskapsdepartementet

NAFO: Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (2011). *Språklig og kulturelt mangfold - en ressurs i opplæringen*. Idèhefte. Utdanningsdirektoratet

Nielsen, Jørgen Chr. (2008). *Mini SL - leseprøver Og OL - ordleseprøver*. Cappelen Akademiske forlag Norsk oversettelse. Opplæringsloven. www.Lovdata.no. Utdanningsdirektoratet. www.udir.no

Ottem, Ernst (2011). *20 spørsmål om språkferdigheter. Screeningverktøy beregnet på barn og ungdom*. Bredtvet. Statped.no

Ottem, Ernst, Forseth Bente U, Platou Fanny & Sæverud, Olaug (2011). *Begrepslæring - en strukturert undervisningsmodell for barn og unge med språkvansker*. Bredtvet. Statped.no

Ottem, Ernst & Frost, Jørgen. (2010) *Språk 5 -6. Screeningstest for språkvansker hos barn i aldersgruppen 5 til 6 år*. Bredtvet. Statped.no

Ottem, Ernst. & Frost, Jørgen (2010) *Språk 6 -16. Screeningstest for språkvansker hos barn og ungdom i aldersgruppen 6 til 16 år*. Bredtvet. Statped.no

Rammeplan for barnehagen (2006). *For barnehagens innhold og oppgaver*. Utdanningsdirektoratet. www.udir.no

Refsahl, Vigdis (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne*. Cappelen Damm Akademisk

Sæverud, Olaug (2003). "Aill må no få ein sjans!" *En studie av helhetslesing som lesemetodisk ramme for alle elever i en klasse*. Hovedfagsoppg. NTNU /HIST. Skriftserie 12 ALT

Wik, Lillian (2013). "Jeg jobber annerledes nå enn før!" *En kvalitativ studie av tre læreres erfaringer etter å ha vært med i gjennomføringen av Arbeidsprøven*. Masteroppg. NTNU

Utdanningsdirektoratet (årlig). *Kartleggingsprøver i lesing, regning og engelsk 1 - 3 trinn. Nasjonale prøver 5. 8 og 9. trinn*. www.udir.no

Utdanningsdirektoratet (2013). *Språk i barnehagen. Mye mer enn bare prat*. En veileder om språkstimulering, dokumentasjon og vurdering av språk og språktilegnelse.. www.udir.no

Øzkerk, Meral R. (2007) *Multisensorisk modell for tilpasset opplæring. Pedagogisk-metodiske ideer for å arbeide etter Kunnskapsløftet i flerspråklige klasser*. Kolofon Forlag AS

Kommunale og interkommunale strategiske planer (Del I) for språk-, skrive- og leseopplæring og bruk av læringsstrategier i Fosen.:

- ✚ Bjugn kommune (Rev2011). "Her er ordene dine. Du får dem. Nå er de dine!" Strategiplan. Fra overgangen barnehage/førskole til og med 4. trinn i grunnskolen
- ✚ Ørland kommune (Rev 2012). "I samme båt!" Strategiplan. Fra overgangen barnehage/førskole til og med 4. trinn i grunnskolen
- ✚ Bjugn og Ørland kommuner (2011). *Lesing og skriving i alle fag*. Strategiplan. Fra 5. til og med 10. trinn
- ✚ Osen, Roan og Åfjord (2013). *Språk. Skriving. Lesing. Læringsstrategier*. Strategisk plan. Fra overgangen førskolealder til og med 10. klassetrinn
- ✚ Rissa kommune (2010). *God språkutvikling. God skrive- og leseopplæring. Bruk av læringsstrategier*. Strategiplan. Fra overgangen førskolealder til og med 10. trinn

Se også Andre kommunale eller felles regionale planer i Fosen som omhandler språkområdet:

- ✚ Fosenportalen. Regionkonsulentens nettside (2013). *Rutiner. Koordinering av kommunens tjenestetilbud for minoritets - flerkulturelle familier*
- ✚ Fosenportalen. Regionkonsulentens nettside (2013). *Regional Håndbok i matematikk for barnehage og skole 4 - 8 åringer*, Idè - og veiledningshefte
- ✚ Kommunale barnehager i Ørland (2012). *Lokal læreplan for godt språkmiljø i barnehagen*. (rev utg)